

Vértess-féle Sósorszesz Minden házbán szükséges.

Valódi

oroszbantanter kanin fekete

szőrme-stólagallér

nélkül fekete Düsches-selymmel bélelte paszománnyal és 6 pompás Szekunskzin farokkal 240 centi-méter hosszú

10 korona.

ugyanezen forma 150 centiméter hosszú 6 kanin-farokkal paszománnyal nélkül

6 korona

Magyarország és Ausztria részére kizárólagos széküldési telep

„Pelzwaaren Export und Import Weiler“

BÉCS XII.

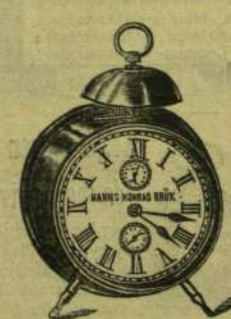
Lecherfeldergürtel 53. Magyar levelezés.

A gyermekek kedvenc játéka! Hogy egész kényelmesen a helyes játékokat kiválaszhatassuk már mostan kérjük Richter F. Ad. és Ta. osász és kir. udv. és kam. szállítóktól Bécs, I. Operngasse 16. egy levelezőlapon az új árjegyzéknek bémintését a

Horgony-Kőépítészrekről és egyéb tanulságos játékokról. A számos ábrával ellátott árjegyzék mind egyik széküldési tartalmáról és az elmes kiegészítésekről felvilágosítást ad, mely kiegészítések által minden egyes Horgony-Kőépítészrekrény tervszerűleg nagyobbitható.

VERSENY ÉBRESZTŐÓRA

amerikai rendszer, minden helyzetben jól jár, szolgálatképes jó minőségben, jó és pontos járását 3 évi írásbeli jótállással, darabja K 2.90, 3 darab K 8.- Ejjel világító számlalappal K 3.30, 3 darab K 9.- Készítést kívánja a Becserélés megengedve, vagy a pénz vissza! Széküldési utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett

KONRAD JÁNOS első óragyár Brúx 739. szám (Csehország) Nagy képes magyar árjegyzékkel 3000-nél több ábrával kívántra ingyen és bémintve küldöm.

ALASSA gyógyszerész-féle ugorkatej gyors és bámulatos hatású szépitő-szer.

Semmi ártalmatlan anyagot nem tartalmaz 2-3-napi behatás után tisztá fiatal arcnak lesz, szepöl, májfolt rancók elmulnak és szépségüket megtarthatják, apóhatják, növelhetik. Egy üveg ára 2 K. Ugorka-Crème 2 K. Főszéküldési hely: Balassa Kornél gyógyszerész. Budapest, Andrassy-ut 47.

Szolid belföldi hangszerek széküldése legelőszobb gyári árban.

Közvetlenül a forrásnál legelőszobbban lehet vásárolni. Széküldési feltételeim szerint nincsen korlátozás, mivel becserélés megengedve, vagy a pénz visszaadatik. Tanuló-hegedű már 4.80, 5.30, 6.-, 6.80, 7.60, 8.00 koronáért. Hangverseny-hegedűk K 12.30, 14.-, 17.-, 20.50. Orchester-hegedűk erős hanggal K 24, 28, 32, 36. Solo-hegedűk K 50, 60, 80, 120, 160. Hegedűvonó K -80, 1.-, 1.40, 1.80, 2.-, 2.40 és felebb. Piccoló és fuvolák szolid kivitelben, K -90, 1.60, 2.-, 3.-, 7.- és fele. Clarinetek legfinomabb kivitelben kor. 9, 11, 12, 14 és felebb. Széküldési utánvétellel 20 K a pénz előleges beküldése mellett. Erzshegyi hangszer-kivitelű cég.

Konrad János Brúx, 744. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzékkel 3000-nél több ábrával, kívántra ingyen és bémintve küldöm.

BORHEGYI BORVIZ SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES CYOGY ÉS ÜDÍTŐ SAVANYUVIZ FORRÁSKEZELŐSÉG BAROT, HÁROMSZÉK MEGYE VEZÉRKÉPVISELŐ: NÁDAS MÁRTON TELEFON 238 BUDAPEST, CSÉNGERTY U. 66.

Jól járó feketeerdői óra

szépen faragott széküldésben, megbíható, jó szerkezettel, 3 évi írásbeli jótállással, fehér csonnutatókkal és számokkal, 18 cm. magas, teljesen felszerelve, aranyozott súlyokkal csak 2.80 korona. Évente több mint 30,000 óráat küldök szét m. t. vedim legnagyobb megelégedésére. Ez az eddig egyedül álló szám legújabb bizonyítottan özem megbízhatóságának. Minden, még oly kis megbízást is a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközölök. Széküldési utánvétellel

KONRAD JÁNOS óragyár Brúx 742. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzékkel 3000-nél több ábrával ingyen és bémintve küldöm.

Csak „SICULIA“ nével ellátott üvegek valódiak

A Málnási „SICULIA“ forrás-víz

a sós savanyuvizek királya.

Szikklerégeken átfutó artézi-forrás. A gyomórégést rögön megszűnteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, yese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kéty, Nuricsán, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI Siculia forrást a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyuvizének minősítik. — Magyarországi forrástár: Bráza y Kálmán BUDAPEST. József-körút 37. Kapható minden gyógyszerárban, drogu- és fúszterkereskedésben. TELEFON 59-46.

Toronyharang ébresztő-óra

1-rendű minőségű, 30 óráig társzerkezettel és óbrósítással, erős hangú haranggal, simira-fenyveszett gyömbölyű kerettel, átmérője 30 cm. üvegbeletes óralappal, 3 aranyozott súlygal, teljesen felszerelve, 3 évi írásbeli jótállással csak korona 6.60 csak kockkínat kívántra Becserélés megengedve, vagy a pénz vissza! — Széküldési utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése mellett

KONRAD JÁNOS első óragyára Brúx, 740. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzékkel több mint 3000 ábrával kívántra bárkinek ingyen és bémintve küldöm.

Ujdonság! Hatásos! Brilláns karácsonyfa-angyal-csilingelés!

hat aranyozott anyaggal, 30 cm. magas, eltörhetetlen karácsonyfa-csücsesal. Kezesség kifogástalan működésért. Legszöbb és legújabb karácsonyfadísz, melynek nem volna szabad hiányozni egyetlen keresztény családnál sem.

A három gyertyától származó meleg levegő mozgásba hozza a hajtókereket, mi által az ahhoz erősített gölyök a harangokhoz ütődnek és kellemes szöngü csilingelés követi őket, mely ifjakat és öregket ajátos karácsonyi hangulathoz ringat. Ára darabonként dobozzal és használati utasítással együtt előfizetés ellenében bémintve K 1.50 3 db. „ 4.- 6 „ „ 7.50 12 „ „ 13.50 Utánvétellel 20 fillérrel drágább. Nem tetszés esetében a pénz vissza adatik. Kértek a megrendeléseket idejőre megtenni.

KONRAD JÁNOS első óragyár, Brúx 1811. sz. (Csehország.) Készítés lapra terjedő és 3000 ábrát tartalmazó forrájegyzékem kívántra mindenkinek ingyen és bémintve megküldök.

VASÁRNAPI UJSÁG

46. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 18.

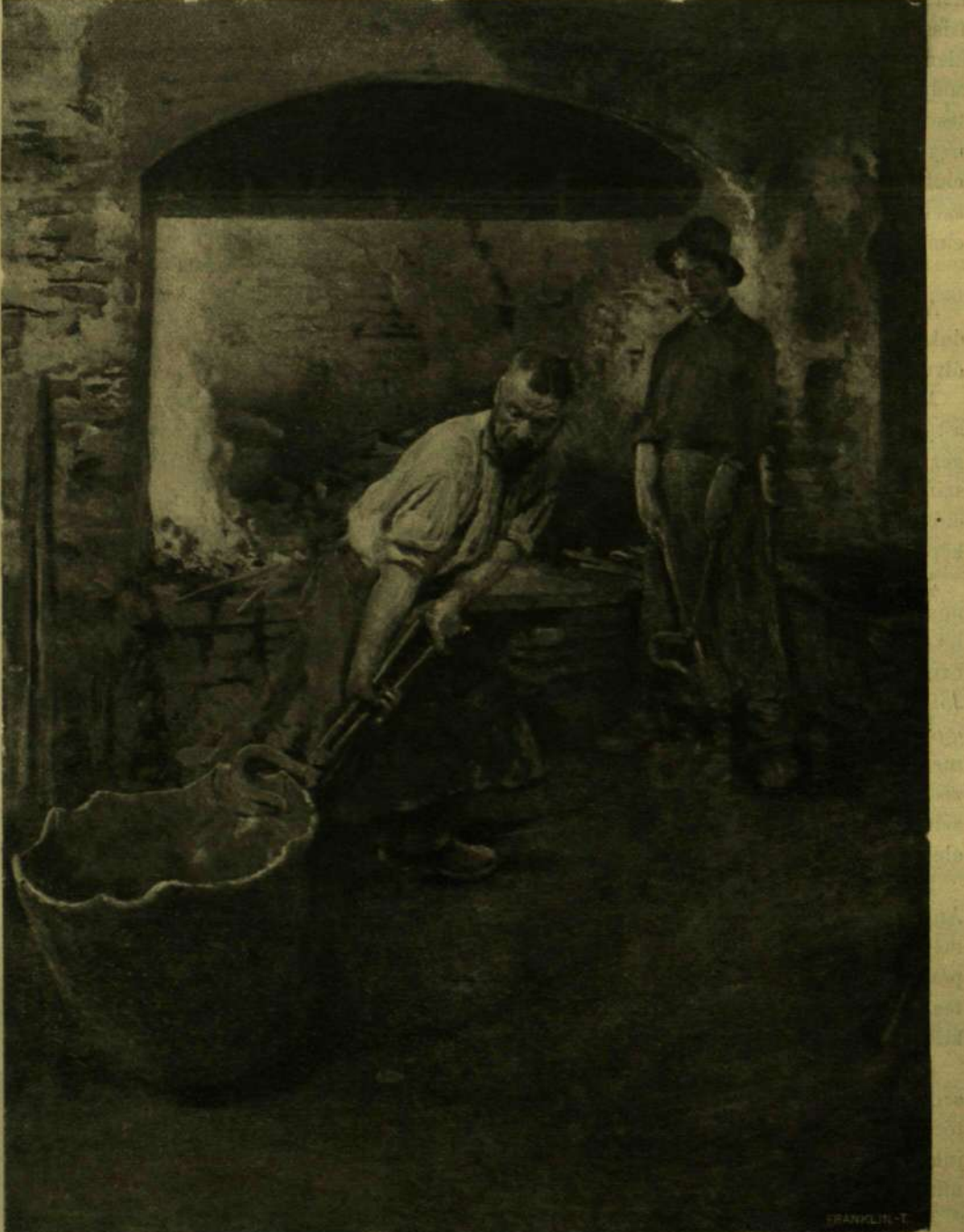
Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A „Világkrónika“-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg határozott viteldij is csatolandó.

NEMZETKÖZI TÁRLAT A MÜCSARNOKBAN.

A MOST MEGNYILT tárlat alkalmával időszerű az a kérdés, hogy mikor és minő körülmények közt van jogosultsága az ilyen nemzetközi jellegű kiállításnak az idegen művek szempontjából. Jogosult, sőt kívánatos, ha oly kitünő művekből áll az anyaga, melyek úgy a művészeknek, mint a műértőnek tanulságára szolgálnak. De viszont, ha háromnegyed részben középszerű, sőt igen gyenge külföldi képek töltik meg az idegenek termeit, ez csak arra jó, hogy a honi termékek selejtesebbje „salvus conductus“-ban részeseüljön az elfogulatlanabb bíráló előtt, a java pedig értékben emelkedjék. Az ellen azonban a leghatározottabban tiltakoznunk kell, hogy az állam a különben is szükösen levő pénzt ily selejtes holmik hozatalára pazarolja (rovására az itthoni művészeknek), mint ezt a mostani tárlat alkalmával sajnosan kell tapasztalunk. Svédok, norvégok, dánok és finnek százon felül harmadfél száz műdarabbal vannak képviselve. A szobrokat s az iparművészeti termékeket kivéve, a képek háromnegyed része oly közepes, sőt részben oly silány, hogy kár volt minden fillérért, melyet idehozatalukra kiadtak. Ugyan mit szólának a pomológusok, ha egy nemzetközi kiállításon részben savanyú, részben fonyadt külföldi gyümölcsöt találának a közönség elé?

A tárlat általános jellege, az idegeneket is beleszámítva, megfelel ama szokásos átlagnak, melyet évről-évre láthatunk. Több-kevesebb ügyességgel, a természet jelenségeinek érdekesebb, vagy érdektelen regisztrálása, javarészen az egyéni felfogás teljes hiányával. Komolyan áttanulmányozott s biztos szellemi erővel teljes alkotás csak elvétve akad. A szomszédból kölcsönzött kovász meséje a kenyérsütéshez, lépten-nyomon eszünkbe jut. De hát ez már oly sarkalatos hiány, melyen csak évtizedek komoly munkájával, igen szerencsés körülmények közt lehetne segíteni.

Az idegen képek túlnyomó részénél, de egy szeresmind a honiaknál is, legnagyobb baj a finoman átértett tónus és a biztos formai szerkezet hiánya. A színek és formák nyelve, melyen beszélniök kell, idegen előttük s folyton hadilábon állnak, (átvitt értelemben) úgy a szintakszissal, mint a grammatikával. Szenvelgett, ide-

Skutecký Dome : Becsületes munka.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT NEMZETKÖZI TÁRLATÁRÓL.

Amputáltak!

A Keleti-féle műlábak és műkezek a legjobbak és legtekőteesebbek!

A csonk megbeszélésé ki van zárva! Elegáns és könnyű járás! Több évi jótállás!!! 10956 Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és legelőszobb gyári árak mellett készít: a legtekőteesebb techn. kivitelben. részére műfüzőket, egyenestartókat, járó és támgépeket stb. a chirurgia legmódróbb elvei szerint. Kévéshé vagyonosnak nagy árengedményben részestínek Betegtoló kocsi kocsik rokkantak és lábadozók számára gyári árak mellett, nagy választékban! Képes árjegyzékkel ingyen és bémintve küld KELETI J. orvosi műszergyár Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. szám.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely szirtalan, ártalmatlan s rögön szépit. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szepölök, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kitéések s mindenemü bőrbaj ellen. A világ legtekőteesebb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártalan és csodás hatásáról. Egy üvegy elhasznála után erről mindeki meg fog győőődni

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben. Ezen kitünő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajszát pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284 Ára 2 korona 80 fillér.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapesti forrástár: Török József gyógyszer. Király-u. 12 és Andrassy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Spányi Béla: Lemenő nap.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT NEMZETKÖZI TÁRLATÁRÓL.

kell tapasztalnunk, hogy mily sok lapos gondolkodású s bizonyos fokig lelki szegény tolong urbi et orbi a művészi pályán. Egy idő óta sajnos tapasztaljuk úgyszólván kiállítás-ról kiállításra, ha nem is épen a hanyatlást, de az egészséges, erősebb fejlődés hiányát. Egy-egy fiatal tehetség első kísérleteivel figyelmet kelt, friss színeket, ötleteket, egyéni látást tár elénk, hogy aztán egy-két év múlva belerögződjön valami maga-alkotta vagy másoktól el-lesett sablonba. A régebbiek pedig évről-évre ugyanazt mondják, a mit tavaly meg két év előtt, változatlanul vesztve maradvát a már egyszer elért ponton. Ily módon művészetünket az elmodorosodás veszedelme fenyegeti.

A tárlat művei közül néhányat mint reprodukálásra is kiválóan alkalmasat mutatunk be olvasóinknak.

A svéd művészet egyik legkiválóbb mestere a tengerfestés terén *Hullgren* Oszkár. A tenger mozgalmas életét, a habok játékát, a változó színárnyalatokat nagy igazsággal, szellemes előadásban varázsolja elénk *A tengeren* című képén is.

Stenersen Gudmund norvég festő *Szent János éjjelét* festette terjedelmesebb vásznon sok igazsággal, érdekes folthatásban: színei azonban kissé nehezek, előadása kevésbé folyékony. *Johansen* Viggo nagyobb vásznon *feleségét s gyermekeit* mutatja be. Felfogásán s érzésén meglepés az angol hatás. Rajza biztos, színében melegség érezhető, de a hűszínek kezelésében még nem bírt egységes tónusbatást elérni.

Egyik legkiválóbb dán festőművész, *Ancher* Anna egy nagyobb vázlatát küldötte el a német nemzetközi tárlatokon kiállított nagy képeknek: a *Missió gyülekezet*-nek. Rajza szabatos, alakjai igen jellegzetesek, előadási modora kissé egyhangú s színeze hideg.

A meglehetősen nagy számban szereplő magyar arcképek közül ezuttal két jéles arcképfestőnk, *Balló* Ede s *Basch* Gyula műveit mutatjuk be olvasóinknak. *Női arckép s Iduska*, — mindkettő kiválóbb alkotásai a művészeknek.

Skutezky Döme, évek során egyik főszlopa tárlatunknak, a *Becsület munká*-t, az ő nála megszokott lelkiismeretes tanulmányával s biztos esztelkezéssel, igaz színekben állítja elénk.

Spányi Béla egyik legkedveltebb tárgyát, a

mocsaral gólyával festette meg. A terjedelmes vászon egyhangúságát a napnak a vizen csillogó sugarai élénkítik. érdekességet kölcsönözve a meleg színekben tartott műdarabnak. *Szlányi* Lajos a ködös Albion földjén járva, igen érdekes motívumot méltatott esetére. A *Halászkunyhó a Blyth folyó partján* borongós hangulatú, igaz tónusokban tartott festmény.

K—ny Ő—n.

HÁROMSZÉKEN VALAHA...

— Románéz egy készülő dalműből. —

Háromszéken valaha
Háromszázan asszonyok
Uraikat — lalala —
Hejh, beh várták már haza...
Hejh, beh bús dolog!

Mindegyiknek jó ura
Kincs-aranyat ázni ment,
Hegy mélyébe — lalala —
Kincset estig ás vala
Mélyen odabent.

S ím a hegyről éjszaka
Garaboncz jön, bekaesint:
«Uraik — lalala —
Annyi kincsesel rakva ma
Késnek majd kicsinyt.»

S Szék háromszáz asszonya
Tánczra perdül mindahány...
«Sebaj! lesz kincs!» — lalala —
De urok ugy ért haza
Szent Mihály lován.

Mikor otthon táncz, dana
Ugy ujjongott kincs miatt,
Kincsásókra — lalala —
A hegy kincses szirtfala
Már rég leszakadt.

Háromszéken valaha
Háromszázan asszonyok
Ugy tánczoltak — lalala —
Mikor urok meghala
Hejh, beh bús dolog!

Telekes Béla.

KÖD ELŐTTEM...

Köd előttem, köd utánam,
Úgy mint szokott a mesében,
Ha királylány pásztorához
Alruhában lopva mégyen.

Látóhatár távol szélén
Violaszín hegyek vannak,
Oda vágyik az én szívem
Minden percén minden napnak.

Köd előttem, köd utánam...
Tarka lepke, légy vezérem,
Violaszín hegyek alját
Legközelebb hogyan érem.

Röpke szellő, szállj előre,
Szép ifjannak súg meg halkán,
Pásztorához közel a lány
Csókra vágyó szomjas ajkkal.

Csacska méhek, hadd tanulom
Együgyű és víg beszédtek,
Meg ne érte az a fiú,
Hogy ő engem meg nem érthet.

Hadd lásson csak víg leánynak,
Ki virágot hord hajában,
Kinek soha semmi búja...
Köd előttem, köd utánam...

Tóth Jolán.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Ezért nem volt még tiszta munka sem a Kozsehuba tervbe vett eljegyzése, sem pedig a Noszty hadnagy felülkerekedése; így is csöppenhet, de amúgy is. Kozsehuba érezte, hogy roppant veszedelmes ellenfele támadt, forrtak benne az ádáz gondolatok, a melyeket nem önthetett versszakokba, mint a poéták, mert nem ivott ama bizonyos kasztáliai forrásból, Kozsehuba csak sört ivott. Noszty sem volt bizonyos győzelmében, úgy vette a dolgot, mint egy háborúviselést, melynek kimenetele bizonytalan.

A háborúviseléshez azonban pénz kell. S ő szerencsétlenségére, épen most tört le. Nagyon sokáig volt már együgyűn városban. Az mindig kész mérge egy katonatisztnak. Az «andere Städtchen, andere Mädchen» közmondás nem bolondság. Az új leányokat még talán elengednék a hadnagy urak, hanem az új városokra, melyekben új uszorásokat és új hitelt találnak, határozottan szükség van.

Noszty hadnagy minden hitele kimerült, most már azon a fokon járt, hogy a kamerad-jaitól kért apró tízforintos kölcsönöket becsületszóra s azokat is alig bírta megadni. Ez rendszeren a vég kezdete. Tavasz felé már semmi eszközökben sem válogatott, eladta a két lovát, értékes tárgyaitól, emlékeitől is megvált, ezeknek az árából igyekezett még fentartani helyzetét úgy a hogy Velkovicsek szemében, de mikor ezek nyáron Rajeczre utaztak hosszabb fürdőzésre, egyszerre végkép bedugult minden forrása, pedig a döntő ütközetnek Rajeczen kellett megvitatnia. Az apja megírta, hogy nem adhat most egy garast sem: «Rosz világ jár rám, az egész hónapban vesztettem a tarokon.» A módosabb Nosztyak a tavaszi fagyokról és takarmányhiányról panaszkodtak, még a jó kanonok is, ki pedig «kézpénz bácsi» volt eddig, kisiklott egy ájtatos okoskodással: «Krisztus urunk néhány halacszkával töltött meg számos embert, szomorúan kell bevallanom csekély szolgáljának hiú erőlködését, a ki minden halacszkájával is képtelen volt egy embert betölteni: hiú kísérleteit immáron abba is hagyja. Ámen.»

Ily kétségbeeső viszonyok közt az a hadi fortély villant meg a megszorult hadnagy fejében, hogy a kinek nincsen puskapora, szerezzon az ellenségeiből.

Hanem ahhoz bizony egy kis pofa kell. Hiszen igaz, azelőtt, mikor még nem udvarolt Velkovic Rozáliának, egy izben már kért Kozsehubától száz forintot és azt pontosan megfizette (épen ez a tény sugallta az eszmét), de az akkor volt! Most egészen más a helyzet, harcban álltak a leány miatt és egyébként. Noszty félvállról vette a zsiros czivilt, az pedig lelke mélyéből gyűlölte benne nemesak a vetélytársat, hanem a szép hadnagyot és előkelő nevű úrfit. Nagyt bámúlt tebát, midőn az egy este nagy kardesörtetéssel és sarkantyűpengés-el benyitott az üzleti irodájába.

— No, találd ki Tivi, miért jöttem én most tehozzád?

— Bizony nem bírom elgondolni.

— Egy kis baráti szolgálatot kérek tőled, kedves öregem.

Bámulatosan melegítő, rokonszenves hangja volt.

— Ugyan? — csodálkozott Kozsehuba.

— Nem kerülgetem a kását. Katonás egyszerűséggel fordulok hozzád, nem volnál-e szives kétszáz forintot kölcsönözni?

Kozsehuba már eleget hallott a városban a Noszty pénzzavarairól s gondoskodott róla, hogy Velkovic uram fölébe is eljussanak (mert árts az ellenségnek, a hogy lehet), de annyira megszorultnak még sem hitte, hogy épen ő hozzá merjen fordulni, a kit annyiszor megsértett hánya-veti modorával, elmés czélzásával, épen Rozália jelenlétében. No, ez már mégis nagy szemtelenség. Akkor nagy, hogy megzavarta Kozsehubát. Ilyesmire nem volt elkészülve. Hirtelenében nem talált szavakat megbotránkozására. Azon gondolkodott, hogy a szemébe kacagjon-e, kigúnyolja-e, vagy pedig egyszerűen üzleti ridegséggel elutasítsa?

Addig gondolkodott, míg aztán se az egyiket nem tette, se a másikat, hanem valami mást tervelt ki és így szólt a hadnagyhoz jóakaró hangon:

— Mire kell az a pénz?

— Hogy némely apró dolgaimat rendbehozzam, míg otthonról nagyobb összeget nem kapok.

(Nem mondta meg, hogy Rajeczre akar menni a pénzzel.)

— No tudod, — felelte Kozsehuba, — kétszáz forintot nem adok.

— Soknak találd?

— Kevésnek. Mire mégysz kétszáz forinttal? Az csak egy kis aether-injekció. Vagy levegőt adok, a miben mozgathatsz, vagy nem adok semmit. Vagy ezer forintot kérv, vagy semmit.

A hadnagy el volt érzékenyülve, majdnem a nyakába ugrott a nagy lelkesedéstől.

— Te vagy a legjobb czimbora, a legédesebb fiú az a világ, szeretnék össze-vissza csókolni. Tudod-e, hogy boldoggá teszel?

— No csak még ne hirtelenkedj azzal a megcsókolással. Mert igaz, hogy adok neked ezer forintot kölcsön, de nem akarok benned csalódní.

— A felől biztosítlak, pajtáskám!

— Egyszer már csalódtam benned! — mondta összevont szemöldökkel Kozsehuba.

— Én bennem?

— Hát igen. Egyszer már ádтам neked száz forintot kölcsön. Emlékszel?

— De hisz megadtam.

— Épen azért csalódtam benned, mert azt hittem, hogy nem fogod megadni. Ha most azt hinném, hogy megadod, másodsor csalódnám. A kibén én egyszer csalódom, én annak többé nem hiszek. Én üzletember vagyok, barátocskám, vagyis a hogy te szoktad mondani, filiszter. Nekem elveim vannak.

Szlányi Lajos: Halászkunyhók a Blyth folyó partján.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT NEMZETKÖZI TÁRLATÁRÓL.

— Nem értelek, — idegeskedett a hadnagy. — Adsz vagy nem adsz?

— Adok, — mond ez nyugodtan, — ha meg tudod három hó alatt fizetni.

— Hogyne tudnám!

— És ha lesz egy elfogadható jótálló, — tette hozzá Kozsehuba.

Erre bezeg menten elsavanyodott a hadnagy ábrázata.

— Ej, te egy rozsz tréfát üzöl velem, Tivadar. Hisz ha nekem elfogadható jótálló volna, akkor egy intézethez fordulok és nem alkalmatlankodnám a barátaimnak. Hol szaladjak én itt az idegenben egy elfogadható jótálló után? Ki ir nekem alá ezer forintot itt ebben a zabpátriában?

Kozsehuba vállvonogatva fonta össze mellén a kezeit.

— Ej, hisz nem mondtam én, hogy szaladj valaki után, én csak azt mondom, hogy legyen a váltón jótálló. Hogy hol veszed, mikép veszed, mint szellem lép-e be a kuleslyukon, azzal nem törődöm, én csak azt kívánom, hogy jótálló legyen a váltón. Érted-e?

Noszty vörös lett erre, mint a láng, haragosan emelte fel fejét kevélyre.

— Te úgy látszik elfeledkezel, hogy egy Nosztyval beszélés!

— Én csak egy ajánlatra mondtam egy föltételt, — felelte ártatlanul a kezeit dörzsölve, mintha mosná.

— Egy elfogadhatlan, sértő föltételt!

— Ha sértőnek találd, visszavonom, ha elfogadhatlanak, ne fogadd el.

— Eszembe sincs.

S ezzel fölsapta csakóját még a szobában s dühében hátrarrúgta előrecsúszott kardját, úgy rohant ki lihegve, fújva, de a küszöbről még hátrakiáltott hevesen:

— Kozsehuba, te nem vagy úr!

Másnap a sörházban találkoztak a kuglizónál. Ebéd előtt odahúzódik az egész városi intelligencia. Kopereczky báró is ott van ilyenkor s azonfelül mindenki, a kibén izomeró van kilődni a golyót. Nagy zaj és óriási érdeklődés mellett folyik a kriegspartie. Ebben nyer kilegítést, a mi hadakozási ösztön a jámbortól urakba beleszorult.

A hadnagy kedvetlen volt, szép hosszúkás arcán átvirrasztott vagy átdorbézolt éj nyo-

maival, kékes patkókkal a kék szemei alatt, hihetőleg bántotta a tegnapi eset, mert rá se nézett Kozsehubára, hanem egyszer aztán kilenczet talált útni, a mire nagy hurrah-kialtás támadt és a hadnagy is vidámabb lett, mert nincs az a vérbeli kuglizó a világon, a ki arra a kejes zir-zőrejre, a mit a kilencz báb összeomlása kelt, el ne felejtene minden baját és a mint ettől a dicsőségtől mámorosan Kozsehuba mellett kellett átmennie, (hisz ilyenkor még a halalos ellenségének is megböcsát az ember) nem állhatta meg, hogy meg ne szólítsa:

— Nagyon megaragítottál tegnap, Tivadar!

— Pedig nem volt okod, — mentegetődzött Kozsehuba, — mert mit kértem tőled?

— Ne beszélj kérek olyan hangosan.

— Úgyszólván semmit, — folytató halkán. —

Hisz az egész dolgot be lehetett volna pecsételni a te pecséteddel s ráírni a borítékára, hogy csak azon és azon a napon bontható fel. Ha pedig, a mint mondd, addig kifizeted, hát akkor igazán tárgyatlan az egész mesterség.

— Hiszen persze, persze, de tudod mégis. Léni, egy kriglit hozzon! (Majd megint Kozsehubához fordult.) Ugy-e szép lökés volt, mi?

A mi pedig azt a tegnapi dolgot illeti, majd meggondolom, hogy mit lehetne benne tenni.

(Most már a boltomban vagy, — gondolta magában Kozsehuba.)

S valóban, estefelé újra megjelent nála a hadnagy, nagyon szelid volt, semmi negéd, semmi hetykeség a magatartásán.

— Hát mégis eljöttél? — kérdezte Kozsehuba közömbösen.

— Az ördög idehozott. Add ide azt a czedulát, hadd írom alá, — monda fojtott hangon. — Kit akarsz?

Kozsehuba tintát, tollat és egy váltó őrület tett eleje.

— Hát mondjuk például az alezredest, Stromm Adalbert lovagot, — ajánlta Kozsehuba.

— Eredj a pokolba vele, — tört ki Noszty, — annak olyan szép kalligrafikus írása van, hogy ha a nyakam vágod el, sem bírom megközelelti.

— Annál jobb, — nevetett Kozsehuba. — Legalább nem kell majd írasszakértő.

Noszty összerendezte.

Basch Gyula: Iduska.

— Mit mondtál? — kérde sötét arccal, rekedten.

— Semmit. Mit mondtam volna? Hiszen csak üres formalitás az egész.

Hiszen csak egyet perczen a kihagyezett, meghasított lúdtoll, a papíron megiramodik egy kicsit, hejh, erős munka volt. (No, máskor nem lesz már olyan erős.)

Föllélezett, izzadó üstökét megtörülte s lecsapta a tollat, mintha egy mázsás rudat dobna le.

— Itt van! — hörögte. — Nézd meg, rendben van-e, aztán peccsételjük le!

Kozsehuba csak úgy félszemmel pislogott rá, látta, hogy rendben van; a Noszty név fölé oda volt írva kúsza, bizonytalan betűkkel. «Adalbert von Stromm.»

Hát rendben volt. Kozsehuba benyúlt a Wertheim-szekrényébe és kiolvasta neki az ezer forintot. Most már hadd szaladjon vele Rajeczre, leányt hódítani.

(Folytatása következik.)

AZ URISZÉK.

Elbeszélés.

Irta Zöldi Márton.

A legfeudálisabb intézmény, az uriszék utolsó éveiben történt. Egy Marák János nevű erdőőr ellen az a gyanu merült fel, hogy a parasztokkal czimborálva, fát enged lopni az uradalmi erdőből. Ő maga nem nagyon szerencsésen védekezett a vád ellen. Valami olyast mondott, hogy tudott ugyan a dologról, de abban nem volt bizonyos, hogy kik a fatolvajok. Ennélfogva, nehogy esetleg ártatlan is szenvedjen, inkább hallgatott.

Innocent Ferencz: Nostalgia.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT NEMZETKÖZI TÁRLATÁRÓL.

Zelenyi István tisztartó, egy alig negyven éves erős, kövér ember, puffadt arccal s ritka szőke szakállal, röviden végzett az esettel. Tizenkét pálczaütés elszívására ítélte az erdőőt. Az elítélt komor tekintettel hallgatta a becselenítő ítéletet. Szeme ijesztő tűzben égett, mikor a tisztartó ambitusáról, hol az ítéletet kimondták, távozott.

A lépcsőn Zalay Imre, az újonnan választott fiatal főszolgabíró találkozott vele.

— Mi ujság, Marák gazda? — kérdezte a főszolgabíró.

— Semmi különös, — válaszolt Marák, — most itéltek el tizenkét botra.

A főszolgabíró kissé megütközöttnek látszott.

— Az lehetetlen, — mondotta, — miért? —

Az erdőőr elmondta az esetet, s nyugodtan hozzátette:

— Huszonhat esztendeje szolgálom az uradalmat. Mindig volt becsülete, most már nincs.

— Ne busuljon, Marák, — mondotta a főszolgabíró, — azt a tizenkét botot maga nem fogja elszívni. Teszek róla. Csak menjen nyugodtan a dolga után.

Marák tiszteletteljesen köszönt és távozott. A főszolgabíró bement a tisztartóhoz, ki körülbelül tíz évvel volt idősebb nálánál. Azonnal a dologra tért.

— Spektábilisz, valami hibát tetszett elkövetni.

— Hibát? — mondotta a tisztartó. — Az könnyen lehetséges. Egyikünk sincs hiba nélkül. És melyik hibámat méltóztatik diffikultálni?

— A legújabbat. Azt tudniillik, hogy az öreg Marákot botbüntetésre ítélte.

A tisztartó keresztbe fonta karját.

— Ertem, értem, — mondotta felettesen, — ön azok közül való, kik ellenségei a testi fenytéknek. Tudom, tudom, most sokat írnak erről a jogász urak. Olvastam a Kossuth ujságjában. Nagyon szép cikkek... a jogász urak kitünő stilszták... irigylem őket... És hogy tudnak beszélni!... Teringtett, minden táblabíró kész orator... diáku is, magyarul is... De a dolog praktikuma nem abban van... A parasztságot csak bottal lehet a jó erkölcsök szűk mesgyéjén tartani.

— Tudom, — mondotta a főszolgabíró, — hogy ön így vélekedik.

A tisztartó pödörgetni kezdte vékony, szőke bajuszát.

— Igen, könyörgöm, így vélekedem. Én ezt a véleményt a természetből, az életből merítem. És ezért nem is kell messze menni. Az imént láttam, hogy a főszolgabíró az udvarra hajtatott. Két pej volt a kocsi elé fogva, ugy-e? A parádés kocsis kezében meg ostor volt. No látja, kérem. Ön is ostort ad a kocsis kezébe, hogy a lovakat hajtsa. Ostor nélkül valamirevaló kocsis el se indul... Nohát nekünk is botot kell a hajdu kezébe adni, ha nem akarjuk, hogy a szekerünk elakadjon... Tetszik érteni, az uradalom szekere... Ezt nekünk kell hajtani. Igen, könyörgöm, ez így van.

A főszolgabíró unott, kelletlen arccal hallgatta a bőbeszédű embert.

— Hagyjuk az elmékedést, — mondotta, — ha ön az embert a baromhoz hasonlítja, akkor mi soha se fogjuk egymást megérteni.

— Én pedig azt hiszem és vallom, hogy ez a hasonlítás egészen jogos.

A főbíró ideges mozdulatot tett.

— Legyen, de akkor mi, az uralmon lévők, azok az erős fenevadak vagyunk, kik a gyengébbeket felfalják.

— Hát igen, könyörgöm, körülbelül. A főszolgabíró vállalja?

— Ha ön vállalja, az az ön dolga. Egyelőre csak a konkrét esetről akarok szólni.

— A Marákról? Tessék elhinni, nem érdekes. Biztosíthatom, hogy ő nem csinál nagy kázust abból a tizenkét pálczaütésből. Sokkal keservesebben esnek neki, ha tizennégy napra a kóterbe csukatnám, azonfelül pedig az uradalomnak az az érdeke, hogy olesó büntetést szabjunk. A rabot élelmezni kell. Aztán a rabság által munkaerőt is veszítünk. Hja, könyörgöm, nekünk itt az úri széken erre is kell gondolnunk. Egész más a megye, mely közköltéssel dolgozik... Egész más, könyörgöm.

— Jó, — mondotta a főszolgabíró, — hát csak tessék védeni az uradalom érdekét, de Maráknak engedje el azt a tizenkét botot.

— Ez bajos, könyörgöm, nagyon bajos... Szívesen megtenném az ön kedvéért, de nekem ügyelnem kell az úri szék tekintélyére. Ez min-

Balló Ede: Női arcképtanulmány.

dennél fontosabb. Én nagyon tisztetem az ön humanizmusát... de könyörgöm...

A főszolgabíró szavába vágott.

— Értse meg, tisztartó uram, hogy mért exponálom magamat. Annak az embernek, Maráknak fia van a semináriumban. Derék, művelt fiú, kit a boldogult püspök neveltetett, s a kit maholnap felkenhetnek. Kegyetlen, lealázó érzés lenne annak a fiatal papnak, ha megtudná, hogy az apját testileg megfenyítették...

A tisztartó alázatos mozdulatot tett.

— Ez nagyon sajnálatos dolog... Ha tudtam volna, akkor talán enyhébb szentenciát hoztam volna... Hiszen tetszik tudni, könyörgöm, hogy engem csak két hónap előtt helyeztek ide a csépai uradalomból. Főleg azért, hogy ránczba szedjem a renitens jobbágyokat... Na már most könyörgöm, ha én...

A főszolgabíró komor arccal kérdezte:

— Tehát ön makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy azt az embert megbotozzák?

— A legnagyobb sajnálattal, igen.

— Jó, — mondotta a főszolgabíró szikrázó szemmel, — az ellen én nem tehetek semmit. Ön itt erősebb mindenkinél, ön itt korlátlanul uralkodik. De ha ön amiatt azt az embert igaztalanul megbotoztatja, akkor én önt igazságosan fogom megkorbaécsolni és pedig a menyasszonya jelenlétében.

A puffadt képű tisztartó holtápadt lett.

— Ohó, — mondotta, — ez drága mulatság lesz.

— A mi jó, az sohasem drága, — válaszolta a főszolgabíró.

Azzal távozott és indulatosan becsapta maga után az ajtót.

Még az nap elmondta az esetet az alispánnak, ki erősen csóválta a fejét.

— Edes öcsém, — mondotta az alispán, — ilyen fenyegetést nem szabad a szájon kiereszteni. Ez violenzia, melynek legkisebb büntetése börtön és hivatalvesztés. Ilyet kár volt mon-

Innocent Ferencz: Brigitta.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT NEMZETKÖZI TÁRLATÁRÓL.

Strolisky fényképe
FAYER LÁSZLÓ.

dani... De ha már kimondtad, akkor meg is kell tenned... Az ördögbe, ez súlyos kázus... Ha megteszed, akkor nyakadon a baj, ha nem teszed, akkor meg gyáva kérkedő vagy.

— Igen, — hangzott a kurta válasz.
A tisztartó késő estig tépelődött... Aztán előhívatta a hajdukat és megparancsolta, hogy húzzák deresre Marákot s húzzanak rá tizenkettőt. Úgy határozta, hogy mikor deresen lesz, akkor elengedi neki kegyelmesen a büntetést.

A hajdu káplár feszesen állt a tisztartó előtt.
— Még tizenkettőt? — kérdezte.
— Micsoda még? — rivallt rá a tisztartó.
— Hát instálom alásan, tizenkettőt már ráhuztunk.

— Mikor?
— Déli harangozásokor. Oda jött hozzám, aztán mondta, hogy szeretne rajta minél előbb tülesni. Hát megtettük a kedvét.
— Hol van az az ember? — ordította a tisztartó.

— Ott láttam a zöldészes kertben.
— Hívjátok ide azonnal.
Marák megjelent. A tisztartó hátratett kezekkel állott elébe:

— Micsoda vakmerő ember kegyelmed? Hogy merre magát megbotoztatni az én hírem és tudtom nélkül.
Marák nyugodtan válaszolt.
— Hát úgy gondoltam...

— Hogy mer kegyelmed gondolni? Micsoda micsoda kegyelmed? Kedvem lenne újabb huszontötöt rá csapatni.
— Arra nem szolgáltam rá.
— De igenis rászolgált... Jobban mint erre a tizenkettőre... Nézzé meg az ember... Mi itt a főszolgabíró úrral szépen, barátságosan elhatározzuk, hogy nem bántjuk, már csak azért sem, mert olyan derek fia van... És most itt állok mint szőszegő... Még találkoznai is restellek a főszolgabíró úrral... Még azt fogja hinni, hogy komisz slattomos ember vagyok... Szép dolgot csinált kegyelmed.

— Majd helyre igazitom.
— Helyre igazítja? Hogy igazítja helyre?
— Hát úgy, hogy elmegyek a főszolgabíró úrhoz és megköszönöm a gráciáját, a mért mellettem szől.
— És a tizenkét bot?
— Az nem számos, minthogy elengedték... Akkor se fáj túl sokan, mikor ütöttek, most meg, hogy tudom az urak jó szándékát, már el is felejtettem. Olyan, mintha nem is lett volna...

A tisztartó meredten nézett erre az emberre. Mintha valami derengtet volna előtte. Valami új, a miben sohasem hitt. Hát csakugyan nem barom az az ember, a kit ő botoztat? Hát csakugyan nem a fizikai fájdalmat érezi jobban?

FAYER LÁSZLÓ.

1842—1906.

A magyar közélet, fájdalom, ritkán termel oly szellemi értékeket, melyek a napi áramlaktól eltekintve, önmagukban hordják az érdem

nemes valutáját; a kik a tudományt a tudományért — *l'art pour l'art* — művelik és értékelik. E kevesek közé tartozott tudományegyetemünk most elhalt jeles tanára, dr. Fayer László.

A 65-iki országgyűlés nagy szabadelvű és alkotmányvédő harczai közt bontakoztak ki Fayer Lászlónak is szármái. Már a kecskeméti ref. gimnáziumban magászorgalom útján el-sajátítva az akkor még kevesek által ismert gyorsírást, s érintkezésbe lépve a bécsi Theresianumban működő Markovicsesal, kivel folytatott levelezése sokban hozzájárult annak rendszere reformálásához, mint kész gyorsíró vett részt Fayer azon az emlékezetes programmbeszéden is, melyet Deák Ferencz mint a Belváros jelöltje tartott a Vigadóban, s jegyzetei, melyekben Deák beszédét tette papírra, fölkel-tették a «Pester Correspondenz» akkori szerkesztője, a pár év előtt elhalt Lichtenstein Lajos figyelmét, a ki tüstént alkalmazta őt lap-jánál. Az ő révén jutott összeköttetésbe Fayer az országgyűlési gyorsiroda kizemelt vezetői-vel, Fenyvessy Adolfal s Kónyi Manóval is, a kiknek oldalán működött aztán mindaddig, míg a 70-es évek elején megszerezte az egyetemi magántanári habilitációt a bűnvádi eljárásból, mely tárgyból ő tartotta nálunk az első kollegiumot. Majdnem ugyanazon időben indította meg dr. Siegmund Vilmossal együtt a «Magyar Themis» című folyóiratot, mely azután 1880-ban egybeolvadt a Dárday Sándor által 1866-ban alapított s ma is virágzó «Jogtudományi Közöny»-nyel.

A közigazgatási és bírói funkcióknak az 1869. IV. t.-ez folytán történt különválasztása alkalmul szolgált 1872-ben az úgynevezett «Sárga könyv» kibocsátására a bűnvádi eljárás szabályozása tárgyában, melyben rendeletileg hagyatott meg a bíróságoknak, hogy a régi eljárás helyett a vád elvén alapuló új eljárást köves-sék. A bűnvádi perrendtartás új szelleme tört ezzel rést jogszolgáltatásunkban, s Fayer a leg-első egyik volt, a kik annak az életbe való átültetése körül fáradságot nem ismerő buzgal-mat fejtettek ki.

Ez irányú tevékenységének még nagyobb tért nyitott a 70-es évek második felében a Csemegi-féle javaslat megjelenése, melynek egész büntető rendszerét alapos és mélyreható bírálat tárgyává tette, életbeléptetése után pedig nem szűnt meg kinövésait nyesegetni, fogyatékos-ságait feltárni s élénk agitációt indított meg különösen a törvényalkalmazás helyesbítése, a gyakorlatban jelentkező bírói formalizmus fél-szeregségi ostromlása érdekében, mely kezdet-ben tagadhatatlanul sok igazságtalan ítéletnek volt kútforrása.

Csak gondoljuk meg például, hogy a Csemegi-féle kodexnek a betöréses vagy bemászásos lopásra vonatkozó intézkedései mily végzetes eredményekre vezettek a bírói gyakorlatban hosszú éveken át. A törvényhozói elme egy-oldalúan dogmatizáló iránya nem vette figye-lembe a lopott tárgy csekély értékét az elköve-tés azon minősített módjával szemben, mely a kerített hely, vagy a zárt tartály felnyitása kö-rülményében talált tipikus megjelölést. Így volt lehetséges, hogy egy szem éretlen szilváért, egy szál rózsáért, vagy egy fölfeszített dobozból el-csent szivarért hat hónap börtön minimális büntetéssel sújtottak bíróságaink. A Fayer szer-kesztésében megjelenő «Jogtudományi Köz-öny»-nek alig volt száma, mely éles és meg-érdemelt kritikában nem részesítette volna ezt a jogi abszurdumot, úgy hogy mikor Plósz lett az igazságügyminiszter, ő körröndeletben utasi-totta az ügyészségeket, hogy a büntető törvény-könyv e famózus szakasza alapján hozott ítele-tet ne hajtásuk végre, hanem azokról jelentést tegyenek, s évenként száz és száz esetben esz-közölt ki az igazságügyminiszterium legfelsőbb kegyelmet a kodifikátori tévedés hasonló ál-do-zatai számára.

Ha ma már az egész magyar büntető judi-katura azon az úton van, hogy mindinkább le-rázza magáról a merev formalizmus nyűgeit, mind több és több engedményt teygen az anyagi igazságnak, ebben Fayer Lászlóé az érdem oroszlánrésze. Az ő humánus lelke látta meg először a törvény-konstruálás lézágait, s döb-bent vissza azoktól a következményektől, melyek a pedáns és gépies törvényalkalmazás szis-tema és a bírói lelkiismeret közötti ellenmondás

Hollnagel és Okos fényképe.
KIMNACH LÁSZLÓ.

demoralizáló hatásából terjedtek ki egész jog-életünkre. Ő visszakövetelte az élet igazságát a bírói talár és a katedra elvont világába ragadt emberi lélek számára s a paragrafus betűi mellé örül állította oda az eleven lelkiismeret el nem némitható szavát. Halálos beteg, Abbázából jövet, a vonaton értesült az igazságügyminisz-teri program ama kijelentéséről, mely a büntető törvénykönyv azon egyetlen szakaszának novel-láris úton leendő módosítását helyezte kilátásba, melynek dráki kegyetlensége ellen anyyi nemes és lankadatlan harcot folytatott s elröp-penő életének utolsó nagy vigasztalása az a megnyugvás lehetett, hogy nem élt hiába, ezer és ezer megtévedt embertársának szerezte vissza a tévedéseiben rettenetes törvény kéréllhetet-tségével szemben mindennél nagyobb kin-csét: szabadságát.

De még nagyobb eredményeket ért el Fayer a bírói igazságszolgáltatás ártatlanul elíteltjői rehabilitálása körül, a hírhedt Köteles- és Dra-kulics-ügyben, a Pribil Ferencz né esetében, a Korhammer-féle lopási ügyben, Szentpétery Sára, Ebenschweller József és legújában Jo-veszk Luka esetében. Mihely igazságszomszjag lelke meggyőződött arról, hogy valamely eset-ben «Justizmord» követtetett el, nem nyugodott meg addig, míg agitációinak nem sikerült az ügy újrafelvételét kieszközölni s a téves ítéletet hatályon kívül helyeztetni.

Minden ízében erős reformeri szellem, tör-hetlen kitartás az eszmék igazsága mellett s rajongó hit a jónak győzelmében, — e három jellemezte Fayer László tudományos és szak-irodalmi működését. Tanuja ennek az a harcz, melyben a 80-as években fölmerült bűnvádi el-járás kodifikációjával kapcsolatban az esküdt-székek mellett tört lánzdásat Fayer Csemegivel szemben, a ki a nemzetiségekre való tekintettel ellenezte az esküdtzéki bíráskodást, s mely harczban az események Fayer Lászlónak adtak igazat. Legutóbb a feltételes elítélés érdekében fejtett ki nagyjelentőségű akcióit, de nem dok-trinair szempontból s a külföldi példák üres utánzásából, hanem a magyar jogélet régi intézményeiből mutatva ki, hogy nálunk a fel-tételes elítélés mindig létezett s a magyar jog-szokásból sarjadzott ki. Tankönyvein kívül mo-numentális emléket hagyta hátra szellemének Fayer László a 43-iki büntető törvénykönyv-tervezet tárgyalásai anyagának közélettelével is, melylyel a külföldet is meggyőzte arról, hogy kodifikációknak akkori szelleme Európában a legelőrehaladottabb irányt képviselte. V. S.

KIMNACH LÁSZLÓ.

1857—1906.

Egy hét előtt görögve hullt a hant egyik jobb sorsra érdemes, kiváló festőművészünk koporsó-jára.

Kimnach Lászlót vesztettük el váratlanul, hir-telen. Java férfikorában, alkotó erejének teljé-ben hullt ki kezéből a teremő eseket. Tervek-

kel, reményekkel gazdagon költözött el, mielőtt teljesen érvényesülhetett s beválthatna volna mindazt, mit tehetsége révén tőle még várni lehetett.

Kimnach László 1857-ben született Budán, mint tehetsős, tekintélyes polgári család sarja. A hetvenes évek elején lépett a mintarajz-tanoda növendékei sorába, hol csakhamar fel-tűnt. Élénk felfogású s temperamentumos ifjú volt, ki tehetségével s szorgalmával Székely Bertalan iskolájában a legjobbak közé tartozott.

Szülei kívánságára a rajztanári évfolyamokat is elvégezte s az oklevél megszerzése után, telve tüzzel és vágygyal, újat látni és tanulni, sietett Münchenbe.

Münchenben akkortájt nagy hirben állott Lindeschmidt tanár iskolája. Szigorú, de kitűnő mester volt, ki nemcsak tanítani, de lelkesíteni is tudta az ifjakat. Kimnach itt is csakhamar a legjobbak közé küzdötte fel magát.

Majd hazatérve s a kormány egy nagyobb ösztöndíját megnyerve, egy állami megrende-lés kivitele czéljából Velenczébe költözött. Itt a lagúnáknak a regevilágra emlékeztető városá-ban nemcsak dolgozott, de lelkesedve, örömmel tanulmányozta a régi nagy mesterek alkotásait. Fogékony lelkületére nagy benyomást tett min-den, a mi körötte volt. A márványpaloták szingazdag sora, a műkincekkel bővelkedő templomok s gyűjtemények; a Bella Arti (kép-tár) s a Dogepalota hatalmas vásznai, újabb és újabb s gazdagnál gazdagabb forrásait nyitották meg a művek élvezetének s tanulmányozásának.

Az Adria fölött derengő bűvös-bájos alkony, a lagúnák csodás színháza hajnalok, a Salute holdfényben csillogó kupolája, a Canale gran-den tova síkló gondolákkal, kitorólhetlen nyo-moktat hagytak a fogékony lelkületű lelkes ifjuban.

A regevilágból azonban csakhamar vissza kel-tett térnie a szürke mindennapi világba. Az élet rideg prózája elébe állt s a mindennapi kenyér megszerzése a tanári pályára kényszerítette. A főváros adott neki állást mint rajztanárnak s az odakünn gyűjtött tudást az ifjabb nemze-déknek névelésére gyümölcsöztette.

S ha ridegen mérlegeljék élete sorát és czél-jait életének, majdnem azt mondhatjuk: ez volt végzete. A kötelesség mint oktató mesternek olykor súlyos terheket rakott vállaira. A művész alkotni s tovább küzdeni óhajtott a szellemi világban, megvalósítani a terveket s szolgálni ez ideálok, melyek lelkeben éltek; míg a min-dennapi élet s az iskola szigorú rendje lépten-nyomon korlátokat emeltek a repülni óhajtó lélek elé s ólomsúlylyal rakták meg szárnyait. Innen a diszsonancia is, mely lényében olykor megnyilatkozott.

Szerette a társaságot, kedélyét ennek köré-ben üditette fel s táplálta lelke rugékonyságá-nak erejét.

Az esetet s a rajzont egyforma biztonsággal forgatta. A «Vasárnapi Ujság» s az «Osztrák Magyar Monarchia írásban és képen» egyik legkitűnőbb illusztrátorát tisztelte benne. Nagy vonalzómmal viseltetett a katonai élet iránt s kitűnő hadgyakorlati és csataképei mindnyá-junk élénk emlékezetében vannak. A mille-nium évében nagyobb szabású kompozícióval: «Szent László megszabadítja az elrabolt leányt» lépett a nyilvánosság elé. Élénk, mozgalmos kép volt, széles, erőteljes kezeléssel. Iránya realiztikus volt s a festőiség mellett a nagy forma kultiválását sem tévesztette szem elől. A Műcsarnok s a Nemzeti Szalon tárlatain évente megjelent alkotásaival, melyek rend-szerint hálás közönségre találtak. Néhány képe a budai királyi palota termeinek szolgál ékes-ségéül.

Az ember, az egyén eltűnt szemeink elől, de emléke mindnyájunk lelkében s a magyar mű-vészet történetében élni fog.

K—ny O—n.

SÉTÁK EGY KIS ORSZÁGBAN.

Brandes György, a híres dán esztétikus egy barátomnak következőkét mondta: «A legszebb, a mivel mi itt Dániában birunk, a mi bükkfa-erdőink.» Tehát nem a Thorwaldsen-múzeum, nem a Lange Linie, Kopenhága világhírű ten-gerpárti sétahelye, nem az új Glyptothéka, a hol egy csomó legújabb francia szobrász-mes-

Johansen Viggo: Feleségem és gyermekeim.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT NEMZETKÖZI TÁRLATÁRÓL.

ter csodái láthatók, nem a Frederiksbergi kasz-tély, Dánia legszebb kastélya, s nem a Fredens-bergi park, Dánia legszebb parkja, sőt még a helzingóri vár se, a hol Hamletnek atyja szel-leme jelent meg s a honnan át lehet látni Svédországba, hanem a természetnek ezek a néma, évszázados, változatlanul egyforma, ősi termékei: a bükkfa-erdők. Nos, hát miért nem? Az ég egy kincset ad minden hazának, báró Eötvös József szerint, miért ne volna Dániának ez az egyetlen, vagy legalább is legfőbb kince s smaragd-zöld bükkfa-erdőség? Különbön is Brandes mondja, a ki először is Dániának, má-sodsor pedig a szépnek, mint olyanak foglal-kozásánál fogva ismerője, hogyne értene tehát ahhoz, mi a legszebb Dániában?

Széles és sima országúton üget a kocsi. Derűs, vidám tájak, learratott vetések, rétek, tavak és apró erdők. Ezek egész Szjellandnak, a dán szigetek legfőbbikének tájképi alkatelemei. Min-denütt az úton és az út mentén biciklikisták és tehének!

E két, egyáltalában nem gúnyolódó szándék-kal egymás mellé állított jelenség jellemzően dán. Ezek a biciklikisták egy-két órával ezelőtt még Kopenhága kocsitömkelegében sikamlot-tak tova s most a hillerödi országúton karikáz-nak. S a gépen bejárhatják az egész szigetet, sőt egész hazájukat. Nincs itt hegyesség, a mi megszakítná, nehézzé tenné a karikázásukat. Az egész ország egy síkság s épen akkora, hogy kisebb-nagyobb biciklil-kirándulásokkal bejár-ható. Talán ezek a körülmények tették ezt a járművet Dánia jellemző közlekedési eszközévé s főleg a nők kedvenczévé, a kik rendes ruhá-jukban s fátvállal leköttözött szélű, a hajzatot a gyors légáramlás ellen megóvó szalmakalappal a fejükön ülnek a kis bőr-ülőken. S a tehének! Ezek gyönyörű, erős, barna állatok, melyek bol-dogan kerdőzve, bután bámúlnak a tovarobogó kocsi vagy kerékpár után. Pedig volna okuk némi bosszúságra. Ezek a derék állatok, a melyek Dániának a szó mindenféle értelmében fejő-tehenéi, a mennyiben fejűk-vajuk a kis ország egyik legjelentősebb kiviteli czikke s így egyik legfőbb gazdagságforrás, nem legelnek oly sza-badon, mint például magyar testvéreik. Czölöp-ter fel.

höz kötvé, kis területen való mozgásra korlá-tozva töltik el napjukat. Persze Dánia nem nagy, legelője aránylag kevés s tehene temér-dek; ki kell tehát minden talpalatnyi földet alaposan használni. Ne hogy a kényelmes tehén felszínesen legeljen s nagy területet bejárjon, odaköti egy czölöphöz, úgy hogy kénytelen a neki kiutalt kis területet alaposan lelegelni.

Egyszerre azonban vége a tehéneknek. Bent vagynak az erdőben. A híres bükkfaerdők egyiké-ben. Az embert bizonyos ünnepélyes tisztelet fogja el. Végre is egy nemzeti nagyság előtt, Dánia büszkesége előtt állunk. Vajjon meg-állja-e ez helyét többi erdő-társai, a norvég fenyőerdők, a német hársfaerdők, az olasz narancsfaerdők mellett? Már az első benyomás is kellemes. Kint az országúton enyhe, de azért alig érezhető tengeri szellő fujdogált. Itt szél-csend uralkodik s a meglehetősen hűvös árnyé-kosságról arra lehet következtetni, hogy nagyon meleg napokon a fakoronák alatt egy egész más, üdítőbb éghajlat uralkodik, mint kint a szabad réten vagy országúton. Mert valóban oly sűrű ez a zöld lomb-dóm a fejem felett, hogy sem az eső, sem a napsütést át nem engedi. Legfeljebb itt ott néhány napsugár lopja át ma-gát a réseken. De ezek is csak szinhatásokat, az aranyzöld különböző árnyalatait képesek elő-idezni. Olykor aztán valami borzongás fut végig a zöld levél-tengeren, s ezt halk, csodálatos zúgás követi. Az igazi, mélabús, költői erdő-zúgás. A dánoknak ilyenkor könnybe lábad a szemük s azt mondják, hogy semmiféle erdő nem zúg úgy, mint az ő bükkfa-erdők. S ők bizonyára komolyan hiszik is ezt. Végre is az olyan egyszerű, de mégis határozottan és te-mérdek apró hangból összerakódó inger, mint az erdőzúgás, alkalmas arra, hogy a hazafisá-gtól elfogult lélek benne temérdek titokzatos sajtóságot, rejtett, egyedülálló szépséget fedez-zen fel.

Egy faluhoz közeledünk, egy gyönyörű, köl-tői idíllhex. A dán falu talán legszebb az összes európai falvak közt. Tiszta, szép házacskák, jól felszerelt gazdasági udvarok és majorságok. S bennök és körülöttük emberek. Magas, erő-

A HÉTRŐL.

Polgármesterek. Budapestén a héten kongressust tartottak a magyar városok polgármesterei. Mindenesetre igen érdekes gyűlésezet volt, már önmagáért is: közel félszáz olyan férfiú egy csapatban, a kit odahaza első embernek ismertek el polgártársaik, a mester czímével ruházván föl őket a polgári kötelességek tudásának és a polgár-erények gyakorlásának munkájában. Ez az állás kétségelentül a legszebb dísz, a melylyel egy város valamely polgárát fölékesítheti és sok egyéb mellett kívánatik hozzá egy olyan tulajdonság is, a mely a közmondás szerint határos az elérhetetlenséggel. Az, hogy az ember — tudjon próféta lenni a maga hazájában. A polgármesterség régente se volt kisebb méltóság, mint mostan, azóta a méltóság díszben nem csökkent, de kötelességekben, hivatásban megbővült. Régente a polgármester az általános polgár-erények őre és elismert mintája volt. Ez ma is kell, hogy legyen, de a haladott kor haladott programja töle még mást is követel. Az egyes ember élete is sokkal szövevényesebb ma, mint volt ezelőtt: a város élete pedig az egyes emberénél fokozottabban komplikálódott. Hivatása megbővült, feladatai megsokasodtak. A város ma már sok egyebet is követel a polgármestertől, mint azt, hogy a polgároknak a jó magaviseletben példát mutasson. A városnak a fejlődés hatalmas kötelességeket szabott ki a társadalmi, a gazdasági és a kulturális élet minden területén. Egy modern ország haladottságának leghitelesebb mérőszámát a városainak élete és berendezettsége. A város-vezetés egyszerű tudományyá fejlődött és a polgármester ennek a tudományyának is kell, hogy mestere legyen. Külföldön már kiállításokat rendeznek a tudomány vagy művészet legújabb vívmányainak és alkotásainak bemutatására. Harmadéve Drezdában volt egy ilyen rendkívül érdekes kiállítás. A polgármesterek kongresszusának tehát van fontos értelme és bőséges anyaga, annál is inkább, mert ha van tér valahol a város-vezetés tudományának érvényesítésére: Magyarországon igazán van bőségesen. Mi idáig jóformán minden erőnkkel egy várost csináltunk, emeltünk. Ez az egy város Budapest. Semmi okunk sincs sajnálni a fáradságot, a melybe került: de bizonyára itt az ideje, hogy a többi magyar város is megkapja a magáét a városiasságból.

Szemere Bertalan. Van immáron emlékszóbra Magyarországon első alkotmányos, felelős belügyminiszterének, Szemere Bertalanak. Szobrát, Réka József művét, Miskolcra állították föl, székelyhelyen a vármegyének, melynek földjén született és melynek földjében nyugodni kívánkozott. Nagy kornak volt gyermeke, nagy eseményeknek részese, nagy emberekkel osztott hasonló sorsban. Nevét beírta nemzete történetébe és ha nem iktatta be nemzete élő tudatába, ha az emberek kevesebbet tudnak is róla, mint sokról azok közül, a kikkel együtt haladt, ez azt, a mi életében és cselekedeteiben valószínűség érték volt, természetesen nem kisebbítheti. Jeles ember volt, megáldva jeles tulajdonságokkal és ha az események hullámai elborították is alakját, ez nagyon érthető, ha megfontoljuk, hogy ezek a hullámok mily óriási magasak voltak. Tulás nélkül nem lehet azt mondani, hogy Szemere Bertalan korszakos idő korszakos fordulatai alkalmával az első sorban kapván helyet, a legnagyobbat művelte volna, a mit azon a helyen cselekedni lehetett, de bizonyos, hogy arra a helyre nevezetes érdemek emelték és ő teljes akaratával igyekezett azon, hogy nemzete javát szolgálja. Mikor a nagy szerencsétlenség bekövetkezett, a szenvedésből, a gyötrelomból neki nem jutott kisebb rész, mint a legnagyobbaknak és ha a fájdalom elviselésében olyan erős és olyan kemény maradt, mint azok, ő nem tudott is, azért az ő szenvedése nem kevésbé tiszteltetreméltó, mert hiszen azokéval ugyanegy forrásból fakadt. A nagy föltámadást meg mérte — 1869-ben halt meg, ötvenhét esztendő korában, de mikor nemzetének megvirradt, az ő lelke már szomorú borulásban várta az elmúlás éjszakáját. Szándéka, sorsa és szerencsétlensége rászolgált a kegyetes és meghatott emlékezésre.

Báró Bánffy Dezso könyve. Az asszony sűrűn vagy legalább is könnyen sir: a férfi ritkán és nehezen. De a mint nem a tökéletes asszony mintája az, a kinek egybe sincsen, mint könyve, nem is tökéletes férfiú az, a kinek egyáltalában nincsen könyve. A férfiak is kellene, hogy legyenek eszményei, a melyeket szíve legmélyebb érzéseivel szolgál és a melyeket szeretni, féltetni úgy tud, hogy veszedelemben látva vagy véve őket, fájdalmas érzése kiárad és a türtőztetés gátját áttöri. Az ilyen jelenség a milyen ritka, olyan megható és a milyen tragikus, olyan tiszteletre méltó. Báró Bánffy Dezsoval, a ki még mint politikus se mondható valami nagyon szentimentálisnak, a héten megessett, hogy nyilvános gyűlésen elnökölve, könny bugygyant ki a szeméből. Történt ez Kolozsváron, a református egyházkerület ülésén, mikor ez az ülés a tagok többségének szavával kimondta, hogy nem lát abban elítelti vagy karhözhatni válót, ha a pap, a tanár, a tanító valami mellékkereset segédmélvel igyekszik gyarapítani épen nem bőven szabott jövedelmét. A Bánffy báró kétségbeesése nem érthető. Bizonyos dolog, hogy a pap, a tanár a tanító hivatása elég nagy ahhoz, hogy magának kívánja az egész embert, minden munkáját, törekvését, érzését és gondolatát. A hivatás tehát teljes, a ki követel: egész ember. De követelésnek és szolgáltatásnak megfelelőnek és harmonikusnak kell lennie az élet minden viszonylatában. Senki se képes arra, hogy egészen éljen egy kötelességnek, egy feladatnak, a melynek szolgálásából egészen megéli nem tud. Első sorban élnünk kell, hogy valaminek élhessünk és a nyomorúság, a nélkülözés, a gond nem kisebb elfoglaltság, mint bármilyen mellékfoglalkozás. Azokban a mellékfoglalkozásokban, a melyekről a kolozsvári ülés határozott, azok a gyöngén dotált református papok, tanárok, tanítók bizonyára nem üzletet keresnek, hanem — megélhetést. Nem a vagyonszerzés vágya kergeti rá őket, hanem a kénytelenség és a mellékfoglalkozások között bizonyára egyik se olyan, a mely hivatásuk természetével ellentétes, eredményére ártalmas, hatásában kártékony lenne. Ha így lenne, akkor semmi szín alatt se nyilvánították volna ezeket megengedhetőnek azok az érdemes férfiak sem, a kik ebben a kérdésben báró Bánffyval nem voltak egy véleményen. A könnyét azonban Bánffy Dezsónak épp oly kevés oka van röstellenie, mint a milyen kevés oka van röstellenie a papnak, a tanárnak, a tanítónak azt, hogy ő is ember, a kinek kenyérre van szüksége, hogy éhen ne haljon és cipőre, hogy meztelán ne járjon.

Hamisítók. Nem azokról szólunk, a kik váltót, illetve aláírást hamisítanak, hanem azokról, a kik — mint a »Három testőr«-ben mondják, — a természet produktumait függetlenítik a természet és az időjárás szeszélyeitől. A kik a bort függetlenítik a szőlőtől, a tojást a tyúktól és a tejet, főként a tejet a tehéntől. Az a szomorú meggyőződésünk, hogy nincs nagyváros a művelt Európában, a hol ennek a szeparáló törekvésnek annyi szenvedélyes munkása lenne, mint Budapestén. Kiderült már, hogy ebben a mi gyönyörű fővárosunkban például nemesek a vaját hamisítják margarinnal, hanem hamisítják a margarint is, természetesen nem vajjal. A hányszor a főváros közigazgatási bizottsága ülést tart, másnap mindig megjelenik a lapokban egy inkább hosszabb, mint rövidebb névsor azoknak a nevével, a kik nem csak hamisítottak élelmiszert, hanem ügyetlenül is hamisítottak. Mert ha ügyesen hamisítottak volna, vagy bizonyos művészi önmérséklettel cselekedtek volna ezt a műveletet: aligha kellett volna rajta vesztíteniük. A ki figyelemmel kíséri ezeket a listákat, rá kell jönnie egy jelenségre, a mely nagyon alkalmas, hogy gondolkodóba ejtse az embert. Ez a jelenség: ugyanazoknak a neveknek folytonos ismétlődése. Csak a bírság összege az, a mi a nevük után lendülettel emelkedéssel változik. Így például a héten megjelent listában egy »teja«-kereskedő bizonyosság neve szerepel, immáron nagyobb bírsággal, mint a mennyit a legdrágább primadonna kap egy fölépésért. Ez az asszonyág ötven koronás bírsággal kezdte és ma már az egykori szerény kezdő kilencszáz koronánál tart. Mit mond ez a jelenség? Azt, hogy az ilyen manipulációk

megszüntetésére a bírság nem az igazi gyógyszer. A megoldás más. A kit azon érnek, hogy tejet, vaját, tojást árulván, nem tejet, vaját, tojást árul, annak nem szabad többé megengedni, hogy tejet, vaját, tojást, szóval élelmiszert áruljon. Mert a tömérdek visszaélés nyilván mutatja, hogy ezek a bírságot egyszerű üzleti költségnek tekintik, a mit az üzlet nagyobb fejlesztésével kell behozni. Ha ötven korona bírságot rónak rá, ötven korona áru tejjel több vizet önt a tejbe és ha a bírság kilencszáz korona, neki az se baj. Van viz a Dunában elég.

KRITIKUSOK, PIKTOROK.

Esméknél mindig kapósabbak a jelszavak. Könnyebb frázisokból himet varni a zászlóra, mint elmélyedni valamely kérdésben. A bűvár mestersége hálátlan. Ha eredmény nélkül jön a felszínre: kinevetik. Ha kincset hozott magával, rámondják, hogy: szerencsefi. Elő tehát a mottókkal, a nagyhangú szövegekkel és játszsunk véltük, mint a gyerekek az aranypénzzel, a melyk — papírból van. De mi még végünk hozzá komoly augur ábrázatot is, mintha igazán azt hinnék, hogy a mi papir, az csakugyan — arany.

Manapság a legkedvesebb jelszó: harc és háború. Naiv békeapostolok ugyan hét országot is bejárják és lehet, hogy előbb vagy utóbb csakugyan kivész az emberiség művelészetű sorából az olyatán szimfónia, a melynek hangszeri: kardcsattogás meg puskaropogás, magán-szólamait pedig a Halál rögtönzi és recitálhatja el a nagy urak eleven sakkfiguráival. Lehet, hogy valamikor így lesz, de ma még nincsen. Sőt a harcos kedv, a verekedő készség még növekedőben és szétrugni készül régi korlátait. Hajdanán megessett nem egyszer, hogy olyan kérdéseket, a melyeknek megoldását méltán lehetett a szabályok élére bízni: helyreigazítottak okos szóval s a fölemelt kéz nem koponyát tört, hanem parolát adott. Ma ellenben még ott is, a hol csak a jó szó volna helyén: fűtykösöket visznek a porondra és azokat is a boldogabb végével sújtják egymás fejéhez az ellenfelek.

Keserves igazság, de sajnos, igazság, hogy a legadázabb és legártóbb harc dül a képzőművészetek, különösképen a festészet terén. Valamely jóvérű és tobzódo fantáziájú festő egy napon észreveszi, hogy az esettel nemesek festeni lehet a vásznon, hanem mozaikot is rakni meg szinmasszákat is csapdosni vele, mint a malteros kanállal. Nosza higgyalad a betlehemi csillag és megszületik az új művészet. Apostolok is akadnak menten. Ugyanolyan jóvérű és tobzódo fantáziájú és többnyire ifjú íróemberek odasereglenek az új Messias köré és kinevezik őt a »ma« művészetnek s a mit csinál s a mi nem is mindig rosz, azt bejegyzik az egyedül szabadalmazott »modern« művészetnek. Persze, könnyebb esztétikussá válni olyan formán, hogy a műtörténelmet hétfélre vágjuk s a mi Böcklint, Szinnyei-Mersét meg Lenbachot megelőzte, azt — mint a kellemetlen zárót — egyszerűen kifüstöljük agykezeinkből s még a dohos szagot is kiszellőztetjük utána. Hogy taposták a földgolyó kergét valamikor holmi Taine, Ruskin, Gauthier meg Péterfy Jenő nevű urak is, meg hogy innen-onnan a piktura körébe vág az is, a mit valaha — ködökbe vessző multban — Cimabue alkotott: minek arra törődni? Mert ő a modern kritikusok és nekik a franciaia Rafaelli több, mint az olasz — Rafael. A művészet örök és halhatatlan: így hirdelt ez jó pár ezer éve. Most azt mondják, hogy a művészet fiziológia, élettani megnyilvánulás, vagy akármí. Akármí, csak nem örök és nem halhatatlan, mert akkor még Leonardo da Vinciről, sőt Guido Reniről is el kellene ismerni, hogy művész volt s a műbarátoktól kitelnék, hogy nem a Műosznakba menének rosz képet — venni, hanem a londoni National meg Wallace gallerykba, vagy a Louvreba, Vatikánba jó képet — látni.

Azt, a mi a művészetben abszolút, a tartalmat, az érzést, az inspirációt: megtették másodrangúnak, ha ugyan nem mellékesnek. A mi pedig csak relatív érték a művészetben, a külső formát, a beállítását, a stafázást: azt oltrára emelték és imádják, mint az ós-mexikóiak emberre éhes bálványait. Ha Tazmánia derék

lakója a rendestől előt nyáron süti meg felebarátját, bizvást számíthat rá, hogy még a legmodernebb kritikus is művészeknek fogja nevezni a cifra fadarabot, ha történetesen ráakad a British Muzeum vitrinái alatt. De bizonyítatlan, hogy vajon ugyanaz a kritikus a San Pietro in Vincoliban műtörténi vizsgálta Mózes szobrán a bicepeket: nem fogja-e megróni Michel-angelót, a miért olyan »simán« mintáztott s nem oly nagy és lendülő vonalakkal, mint Rodin és nem oly megkapó darabossággal, mint Meunier. A sírban nyugovóknak azonban még kijár némi posthumus bocsánat s talán nem fogják a nevéket sem kivakarni a műtörténelemből. De a kik manapság élnek, azok számára már készen van a finom selyemzsinór. Azaz dehogyan. A jó kritikusok nem ismerik a muzulmán ildomosságot. Ők nem kérnek senkit szépen, udvariasan, hogy ugyan sziveskedjék meghalni. Hanem parancsoló szóval, goromba türelmetlenséggel követelik a harakirit, küldik a poklok fenekére az ár ellen hadakozókat. Mit akarnak még mindig a maradiak? Miért nem úsznak az árral, vagy ha nem úsznak: miért nem buknak le a vizek mélységes fenekére? Úszszanak, úszszanak, vagy bukjának, de hamar, mert különben az özönvíz sem mossa le róluk a bélyeget, hogy: »vén szamarak«... Lotz, Bihari, Zichy, talán még Munkácsy is elpirulna, mint a tetten kapott bűnös. Am ők — jó ürügyeik — még idején kibujtak az ilyetén torquemadai ráolvasások alul. Mit csinálnak azonban azok, a kik még élnek, sőt: élni akarnak ezek után is, nem az árral úszva, a mit az új művészi kis káté parancsol, hanem egyénien, a maguk lelke, lelkük érzése szerint faragva márványt, festve a vásznot, simán, sőt, ha úgy esik jól: porcellánra is? Mit csinálnak ők, a kiknek munkásságáról olyan areopag mond ítéletet, a hol a bírói tólya egyuttal hóhért is takar?

Dolgoznak.

Ilyen proskribálnak a képét kapja az olvasó a szomszéd lapon. A ki festette, Tury, nem mai piktör; innen-onnan két évtizede járja a maga művészi útját. Legtöbbször töviseken és göröngyökön. Mint ember: nehezen kezelhető. Teljes bátorsággal beleadhatók a kezébe Diogenes lámpását, olyannyira maga van, bár talán sokan hiszik, hogy oda vannak fűződve a lelkehez. Mint festő, nem persona grata me a művésztársai, sem a bírálók szemében. Amazok megalkuvó, simulós természetével szemben éles kontraszt az ő konok szilárdasága, a melylyel mintha odanót volna a művészet egyetlen igaz alapjához, az egyéniség kultuszához, meg a lelkéből fakadó, érkeiből kikristályosodó, sajátos — és nem pedig a kívülről ráerőszakolt — sablonos formákhoz. A kritikusok pedig, ha akarnának, sem tehetnének egyebet, mint hogy haragudjanak rája. Mert ellenkező esetben igazságosoknak kellene lenniök, ez pedig összeomlást jelentene az általuk teremtett hamis művészet egész rendszerének, és jelentene az ő teljes, visszavonhatatlan eltűnésüket a művészetek forumáról.

Különbön tagadhatatlan, hogy piktörünk a proskripciót már művészi kvalitásai révén is megérdemelte. Lotz után a mestere és ezzel a balsorssal velejárt az első szerencsétlenség: megtanult rajzolni. S aztán a szemé sem szerencsésebb. Kitiünően lát ugyan vele, de csak akkor, ha nyitva tartja s nem pedig mint élelemesebb művésztársai, a kiknek retinájára egész színviziókat fest a képzelet, csak az kell, hogy a szemüket lehunyják. Neki erőt kell látnia, ha erőt — és Olaszországba kell mennie, ha olasz levegőt akar festeni. És akkor sem lát »modern« színeket: hihetetlen sárgákat, hátatborzongató ciznobereket, ultraviolákat. Éles szemmel fürkészi, nem pedig megálmódja a természetet és a mit látott: hűségesen viszi át a vásznonra.

Mindezt kedves alkalom révén mondom el. Itt és most csak ennyi a dolog, mások vagy másutt nevezetes művészi esemény volna. Egy nagyobb vezetés fejzebe te Tury, a melyet a csanádi püspök megbízásából festett a temesvári jövendő kultur-palota számára. Hat évvel ezelőtől néhány száz magyar — papok, urak, parasztek — elzarándokolt Velenczébe szent Gellért vértanúink ott őrzött ereklyéihez. Ola-

SZEMERE BERTALAN SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE MISKOLCZON.

szok — mert hiszen Gellért püspök velencei patricius családból származott — együtt ünnepeltek a magyarokkal. Előzőn Sarto József, akkor velencei patriárka, ma X. Pius pápa. Az ő alakja van ott a képen, Dessewffy csanádi püspök oldalán. Mátyas korára emlékeztető, fölségesen szép és leírhatatlanul festői volt a két nemzet ölelékse a lagunák csodás birodalmában. Ezt festette meg Tury és megfestette úgy, hogy Canaletto büszke lehetne arra a képre. Sajnos, hogy mostanában egy püspöki palota magánkópolnájában, keveseknek hozzáférhető helyen van az a kép, a melynek fotografikus, tehát szintelen és szegényes mására a legmagaslatóbb dicséretet írta oda a pápa. Valószínűtlen, de annál óhajtabb volna, hogy a gyönyörű és nagyszabású kép egyetlen méltó helyén, a fővárosban maradjon. A szép-művészeti muzeumban.

Fráter Aladár.

A CHRYSANTHEMUM-KIÁLLÍTÁSBÓL.

Az ősz legutolsó virágából rendezett sikerült kiállítást az Országos Magyar Kertészeti Egyesület november 8—12-én, a régi tőzse épület I. emeleti nagytermében. A rideg helyet kertészeink egy nap alatt valószínűs paradicsommá alakították át. Az aranyvirág, proteusi alakjával és pompás színárnyalatainak gazdagságával, szemet kápráztató látványosság volt őt napon át ezernyi ezer példányban és majdnem félezernyi fajtaban.

A hazai kertészek kis keretben bár, de dicsőretre méltó igyekezettel olyan speciális gyűjteményt állítottak ki, a milyen Budapestén látható még nem volt s dacára az idei kedvezőtlen időjárásnak, a Chrysanthemum-kultúrának nagy haladásáról tettek tanúságot, bebizonyítva azt, hogy szép növényekért nem szükséges sem Bécsbe, sem Német- vagy Franciaországba

menünk. Igaz, kertészeink még nem mutattak be olyan óriási virágokat, a melyeket a nyugati államok hasonló kiállításain látni lehet, a mi azonban egy csöppet sem von le érdemük-ből, sőt ellenkezőleg csak dicséretükre válik, mert nem a kiállítás számára dolgoztak különleges művelési fogásokkal, hanem csak azt mutatták be, a mit a nagy közönség számára, a mindennapi élet szükségleteinek fedezésére állítanak elő, és e tekintetben bebizonyították, hogy igen rövid idő alatt aránylag többit tettek a Chrysanthemum-kultúra terén bármely más nyugat-európai állam kertészeinél. A husz magyar kiállító, az ország legkülönbözőbb részeiből, Kolozsvárról, Debreczénből, Temesvárról, Gömörből, Zemplénből, Baranyából és az ország szívéből egyaránt derekasan kitétek magukért, és Ráde Károly meg Koehler Frigyes, a kiállítás rendezői harmonikus és poetikus egészet alkottak a csaknem félezernyi fajta virágból. A szem a változatos alakok sokaságától, a színek ragyogásától az első pillanattól szinte elkáprázott: idő kellett hozzá, hogy a látványt megszokja és az egyes alakokat az színeket fölfogja. A mikor az első benyomásból az ember föocsudott és a szem hozzá szokott a látványhoz s rendezni kezdte az alakokat az színeket, költői hangulat váltotta föl, és a gyönyör kellemes érzete lopódzott be a szívekbe és meghódította még a kevésbé lelkesült embert is. A kiállításunk csak egy csoportba tartozó Chrysanthemumok voltak, az egy és két éves fajok, mint pl. a Chrysanthemum carinatum, a mely Európában először szerepelt és Afrikából származott át, nem volt képviselve, sem a valódi-cserjés, állandó gyökérzetű és kórösszárú fajok, a melyekhez a magyarországi vadon termő fajták is tartoznak, mint pl. az ókorszak aranyvirág, sem a félcserjés, a Kanári-szigeteken honos *frutescens* fajták, hanem tisztán csak a tulajdonképeni ázsiai honos valódi Chrysanthemum, *Chrysanthemum indicum*, vagy *sinensis*

Lévy József elszavalja ódját.

Csoport a közönségből.

SEMERÉ BERTALAN SZOBORNÁK LELEPLEZÉSE.

a melynek böcsője ott ringott a nagy kínai birodalom és Japán enyhe éghajlata alatt, és akkor virul a szabad természet ólén, a mikor nálunk az ős a növények lombját egy mesteri vonással a sárga, barna és vörös színek százféle árnyalataival fűti meg és a tél a maga zord hidegével minden élő növényből az utolsó életterőt is kiöli.

Gyönyörrel nézem a hat legnagyobb kiállító: a budapesti kertészeti tanintézet, Babág Ferenc, Lokovsek Antal, Nádassy József, Mühle Vilmos és Bernolák Gábor Chrysanthemum gyűjteményeit, megcsodálom a kertész művészetét és tudását, végig kalandoz szemem az alakok különleges változatain, a színek tarkaságán, de nem találok egyebet bennük, mint a divat fölkapott kegyeltjét.

Egy szeszély csak és az aranyvirág ismét csak a temetőt sirvirága lesz. A kertész azonban örül a divatnak és fölhasználja minden tudását, hogy mentül tovább megtartsa és kegyeltjét az általános kegyből kiesni ne hagyja. E tekintetben Nádassy József páratlan eredményeket ért el és nagyon sokat járult hozzá a virág általános megkedveltetéséhez. Vele Babág Ferenc és a kertészeti tanintézet versenyzett szép sikerrel és míg az előbbinek alacsony növényei és szép télt virágai vitték el a díjat, addig a másik a fajták gazdagságával és a virágok nagyságával imponált. Lokovsek Antal különleges példányai — noha jó művelésükkel és óriás tömegükkel nagy hatást keltettek is, de mert nagyon tömönten helyezte el, nem tudta érvényre hozni tizenöt-harminc virágú látványos példányait, a melyek csak akkor keltettek csodálatot, a mikor az egyes cserépeket külön-külön helyezték.

Képviselve volt itt az indiai vagy japán Chrysanthemum minden fajtája az 1902. évtől egészen 1905. év nevezetesebb újonságaiig, sőt Mühle Árpád a Medusa-fejű Osakában még az 1906. év egyik újonságát is bemutatta. Hogy kertészeink azonban nem csupán a műveléssel magával foglalkoznak, hanem magasabbra is törekednek, megmutatta Kazinczy Arthur birtokos kertésze: Lumniczer Károly Berettőről, a ki egy pompás nagy virágú, itthon előállított Chrysanthemum fajtát mutatott be, névtelenül, mint újonságot, a mely ez alkalommal kap majd jó magyar hangzású nevet. — A japáni típusú magyar Chrysanthemum-újonság igen nagy virágú, szétterülő félgömb alakú, halvány rózsaszínű színű, lilával árnyalt nagy szirmokkal.

Ha végig tekintünk a kiállításon s a husz magyar kertész munkáját szemléljük, egy meggyőződés fog megérlelődni bennünk és ez az, hogy a hazai kertészet a virágművelésnek ebben a speciális ágában eredményes fázisozik és versenyképessége a külföldivel szemben napról-napra izmosodik. K. A.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Római ritmusok. Radó Antal lírai vénája mintha felfrissült volna újabb időben; azelőtt évekig csak néha-néha szólalt meg, műfordítói munkássága egy-egy szünetében a maga hangján, most rövid egy év alatt már a második kötetet adja ki eredeti költeményeiből. Míg tavaly az irodalomra s a mai irodalomra vonatkozó nézeteit mondta el szatirikus élő verses mesékbe burkolva, most lírai hangokat üt meg: egy római út benyomását énekl meg. Úgy van Rómával, mint eltávolodott, de lelkéből soha el nem tűnt ifjkori szerelmével az érett férfi: minduntalan eszébe juttatja egykor, ifjusága virágában ott töltött napjait s bár ma mint egész más ember, kiszélesedett látókörrel, meghiggadt szívvel járja Rómát, elfogódik a kedves régi emlékekben. Az egykori háborgó tűz ma esendes rezignációba hánvadt, az egykori heves lírai lendület helyét a reflexió foglalja el. Húsz éve most — egy barna képi római leányról dalolt, most a világtörténelem Rómája ihleti meg szívét. Titus diadalva a zsidó faj sorsáról ad ajkára fájdalmas szavakat, a Via Appián a művésztől mosolygó régi Rómáról mereng el, a Colosseum romjai között, a római cirkuszi kegyetlenkedések színhelyén a durva erőszakon diadalmaszkodó eszme allegorizál képei tünek fel lelkében, Giordano Bruno szobránál a szabad gondolat martírját ünnepli, a katakombákban bizó reményben olvad fel komor bölcsekedése az ideális törekvések hasztalanságáról. Leopardival, a kinek egykor hű tolmácsa volt, ma porba száll, a lemondást állítva szembe pesszimizmusával. A régi s az új Róma magyar motívumai is megszólalnak lantján. Szembe állítja Horatíussal Virág Bene-

deket, igen szerencsésen jellemezve a két költőt ezzel a pregnáns mondással: «tán az a szebb-dalu, — ám a rómaiabb te vagy.» Garibaldi szobra előtt a nagy olasz nemzeti harcokban részt vett magyaroknak s a harcra nyomán támadt magyar reménykedéseknek emlékéit eleveníti meg, Szent Péter templomának magyar gyónatárszéké Faludi Ferencz nemes, tisztelendő alkjárt idézi elébe; még Tasso tölgyénél is eszébe jut az, a ki Toldiról regélt s ki alkonyának idején a tölgyekről dalolta legbájosb énekét. Így olvad össze líra, archaeologia, életfilozófia és magyar érzés a versekben s a tárgyak színes változatosságát belső egységbe foglalja a költő férfias melancholiája, a mely nem ezáltal, üres panaszkodás, hanem egy érzékeny lelkű, de egyensúlyozott gondolkodású költő élettapasztalatainak lezúródése. Kissé tán öregíti is magát, halál-sejtelmek suhannak át egy-egy pillanatra a lelkén, ez azonban csak pillanatnyi hangulat, a mely gyakran el szokta fogni azokat, a kik az öregkor határához közelednek. Nagyon kedves, meleg az az egy-két vers, a melyeket a költő a távolból otthon maradt gyermekeinek szentel. Egy-két erősebben lírai hangon kívül az egész kötet csupa gondolati poézis, de — poézis a javából. Csak nagy ritkán válik a hangja értekezővé, érzése átmelegíti gondolatait, sokszor pedig gyönyörködve érezzük, hogy a költő a szívvel gondolkodik. Finom, elmés verselését — hisz Radó Antaltól van szó — nem is emlegetjük, csak figyelmeztetünk azokra az érdekes hatásokra, melyeket néhány versében a klasszikus formák alkalmazásával ér el.

A Dunántúli népköltészetéből. Mióta a Kisfaludy-társaság megindította népköltészeti gyűjtéseinek közzétételét, rövid idő alatt máris igen becses és nagy mennyiségű anyag gyűlt össze. A gyűjtők között úgy az anyag terjedelmére, mint újságára s a feldolgozás szempontjainak érdekességére első hely illeti meg Sebestyén Gyulát, a ki a regös-énekek felkutatásával és feldolgozásával egész új körét nyitotta meg népköltészetünknek. Most dunántúli gyűjtéseit adja ki egy vaskos kötetben. Ellentétben régebbi kutatásainkkal, a kik csak a karácsonyi és legfeljebb még vízkereszti népies játékokra vetettek ügyet, Sebestyén gazdag gyűjteményt közöl a Szentiványi, Luczanai és Aprószenteki játékok emlékeiből is, kimutatva a népszokások ősi középkori eredetét és nemzetközi kapcsolatait. Közül nagyobb ballada és románca-gyűjteményi, dalokat, ráolvasásokat, meséket és mondákat s az egész anyagot feldolgozza nagyon gondos és széles körre kiterjedő tanulmányokon alapuló jegyzetében. A ráolvasások és népies verses levelek gyűjteménye is egészen új dolgokra figyelmeztet, a melyekre eddigelé nem terjeszkedtek ki a kutatók. A gyűjtemény, mint a Kisfaludy-társaság titkárnak, Vargha Gyulának előszava mondja, nemcsak teljes, hanem esztétikai szempontból is becses, gazdag s jelentékeny lépéssel visz a fontos czél: az egész magyar népköltés felkutatása felé.

Almanach 1907-re. Mikszáth Kálmán almanachja, mint már 18 év óta minden évben, most is megjelent. Mint máskor, most is a szerkesztő, Mikszáth előszava a legérdekesebb benne; trók és közönség egyaránt érdeklődéssel szokták várni ezt az előszót, mert a kitűnő író benne szokta elmondani az irodalmi élet egyik-másik jelenségére vonatkozó nézetét. Ezúttal a mai irodalomnak mesékben való szegénységéről szól az ő tréfásan mondott, de velejében komoly modorában. Mikszáthon kívül

A BUDAPESTI CHRYSANTHEMUM-KIÁLLÍTÁSÉRŐL.

A BUDAPESTI CHRYSANTHEMUM-KIÁLLÍTÁSÉRŐL.

még egész sereg író novellája van az almanachban, köztük Herczeg Ferencz, Szikra, Ambrus Zoltán, Gardonyi Géza, Bársony István, Bródy Sándor stb.

Új könyvek:

Római ritmusok. Írta Radó Antal. Budapest, Franklin-Társulat; ára 4 korona.

Magyar népköltési gyűjtemény, VIII. kötet. Dunántúli gyűjtés; gyűjtötte és szerkesztette dr. Sebestyén Gyula. Budapest, kiadja a Kisfaludy-Társaság; ára fűzve 6 korona.

Almanach 1907-re. Szerkeszté Mikszáth Kálmán. Budapest, Singer és Wolfner; ára 2 korona.

Neurath elmélete a modern közgazdaság fő-problémáiról. Bővített külön-lenyomat a «Közgazdasági Szemle»-ből. Írta Reiter Gyula. Budapest, Benkő Gyula könyvkereskedése.

Az ember. Elbűnő korszellemünk megnyilatkozása Boér Jenő útján. Kolozsvár, Gáman-nyomda.

Székhogyaló beszéd a kassai kir. állami jogakadé-mia 1906/7 tanévi megnyitó ünnepélyén. Elmondta dr. Esterházy Sándor. Kassa.

EGYVELEG.

*A Hirsch Lipót-alapítvány kamatai. A Franklin-Társulat szakszemélyzete által érdemes igazgatójuk nevére létesített Hirsch Lipót-alapítvány kamatait, melyek minden évben Lipót-napján kerülnek szétosztásra, ez évben ismét négy intézetbeli rokkant betűszedő élvezte, nevezetesen Prohászka József, Juhász János, Horváthy Ferenc és Erényi Ferenc.

* Vilmos császár két titkárát tart, kik számára a bel- és külföldi lapokban megjelent érdekesebb cikkeket kivágják. Az ily módon naponta gyűjtött szemelvényeket a császár pontosan elolvassa.

*Az új hadseregének parancsnoka Booth tábornok ötvenedik éve óta semmiféle húst nem evett. A tábornok soha sem beteg, a mit csakis életmódjának köszön.

*Az angol hármas királyságban a legtöbb sztrájk 1901-ben fordult elő. Ekkor 180 ezer munkás összesen 4.142.287 napszámot mulasztott el, melynek értéke 20 millió koronára ragott. Statisztikai kimutatások szerint Angliában és Amerikában nagyobb munkaszünetelések csak 11 év óta fordulnak elő.

* Görögországban a halálra ítélt gonosztevőt rendszeren csak két év múlva szokták kivégezni.

* A dél-amerikai potói ezüsthányából 1545 óta 7200 millió korona értékű ezüst került ki.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlebbi napokban: MOLNÁR MIKLÓS, m. kir. pénzügyi számellenőr, életének 39-ik évében Szolnokon. — SCHMIDT LAJOS, az 1848-49-iki 4-ik honvédszázalaj főhadnagya, a lovag Schoeller czukorgyári czég nyug. igazgatója, életének 78-ik évében Budapestben. — Id. ZABORÁNSZKY JÁNOS, 48-as honvédtisztes 84 éves korában Aknasugatagon. — SERMAN LÁSZLÓ m. kir. gazdasági intéző Budapestben. — FOLLMANN ALAJOS volt 48-as huszár-főhadnagya, nyug. királyi ítélőtáblai bíró és az Országos Tűzoltószövetség alelnöke Budapestben. — Beniczei és miesinyei BENICZKY FERENCZ, néhai Beniczky Ferencz pestmegyei főispán fia, életének 38-ik évében Budapestben. — KRÁLICZ GYULA kir. tanácsos, József főherczeg jogtanácsosa, 66 éves korában Aradon. — VILLÁNYI ALAJOS nyug. kir. törvényszéki telekkönyvezető 68 éves korában. — HEGEDŰS PÁL, főreál-iskolai tanár, 48 éves korában Szegeden. — Bilkei LIPSZKY SOMA ügyvéd, 62 éves korában Pozsonyban. — JANKÓ DÁNIEL, tordasi ág. hitv. ev. lelkész és kiérdemült esperes 69 éves korában Tordoson. — VÁRADI GÁBOR volt 1848-49-es honvédszerecses országos képviselő, 86 éves korában Mátyásföldszigetén. — Dr. nemespáni BARTA ANTAL kir. albiró Nagykátán. — LAUKÓ KÁROLY ág. ev. lelkész, 68 éves korában Kecskeméten. — LAUKÓ JÁNOS, 59 éves korában Nagykátán. — KORNNIS FERENCZ 48-as honvédszázárörmester, az arany érdemkereszt tulajdonosa, a ki végigküzdötte az egész szabadságharcot, Abaujszántón. — ROTI M. A. a pápai izraelita hitközség főrabija, 62 éves korában Budapestben. — KÜNSCHNER NÁNDOR 38 éves korában Budapestben.

Z. SEBESS JENŐNÉ szül. Zakariás Margit 24 éves korában Marosvásárhelyt. — BEÓRSZ JENŐNÉ, szül. Salamon Mari Budapestben. — POPOVIC VIKTORNÉ 42 éves korában Békéscsabán. — ÖZV. JACOB JAKARNE földbirtokos Budapestben. — ÖZV. BASCH ALBERTNÉ szül. Sváb Sarolta 82 éves korában Budapestben. — ÖZV. FRIEDMANN SÁNDORNÉ, szül. Schwartz Berta, 61 éves korában Zilahon. — RICHTER JÓZSEFNÉ, szül. Elsasser Ilona 25 éves korában Budapestben. — ÖZV. nyitra-zsámbokréthi ZSÁMBOKRÉTHY JÓZSEFNÉ szül. rakssai és mosóczi Rakssányi Paulina 75 éves korában Nyirzásámbokréthen. — TOMORI MARISKA, Tomori Jenő író leánya 18 éves korában Budapestben. — Makkai FÁBIÁN ALBERTNÉ szül. Wessely Vilma 47 éves korában Bácsban. — Turiki THURÁNSZKY IVYDARNÉ szül. teleki Balogh Gabriella 65 éves korában Baranyában.

Szerkesztői üzenetek.

Változás. Az én álomképem. Krónus. Ezekre se mondhatunk mást, mint az előbbiekre. Gondolatai nem bírnak költői formát kapni, képei nem érdekelhetők, nem frissek, előadás módja vagy lapos vagy szónokias.

A bujdosó stb. Meleg érzési, jó szándékból fakadt dolgok, de költői erő és tűz nélkül.

Halottak napján. (A halottak napján sírok stb.) Nem mond semmi olyat, a mit érdemes lett volna elmondani, csupa banális közhely az egész vers.

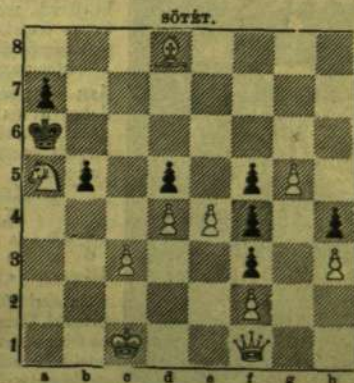
Temetőben. Az épen nem új gondolat kopottas, erőltetett nyelven, meglehetősen szárazon van elmondva.

Erzsébet kertben stb. Ezek bizony ügyefogyott, gyöngye dolgok, a mi színvonalunktól nagyon messze maradnak.

Panasz. Igen-igen kezdetleges versek, formában, tartalomban egyaránt.

SAKKJÁTÉK.

2510. számú feladvány. Miskolczy A.-tól, Budapest.

Világos indúl és a harmadik lépésre matst ad.

A 2502. sz. feladvány megfejtése dr. Dotterweber O.-tól.

Világos. Sötét. Világos. Sötét.
1. He6-g7 Va2-c2 (a) 1. Va2-b3
2. Hd3-e5 + matt. 2. Hd3-b2 + matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — Gatterer Ferenc. — Kállai Béla. — Gürtler Albert. — Bihari Mór. — A «Budapesti Sakk-híre» — A «Budapesti III. ker. Sakk-híre» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Ausztriai cég

100 KAT. HÖLÖ. Kézi és motoros szelőkészek. Kézi és motoros szelőkészek. Kézi és motoros szelőkészek.

10.000 gyümölcsfa oltvány. 1 millió szelőkészek. 1 millió szelőkészek.

ETESÜLT FA-ÉS SZÉLŐGÉP-ÉRTÉKELÉS FISCHER ÉS TÁRSA ÉS ANDRÓSI M.

Szolid beifodott hangszerek szét-küldése legolcsóbb gyári áron.

Közvetlen forrásnál legolcsóbban lehet vásárolni. Szétküldési feltételeim szerint nincsen kockázat, mivel becsérelés megengedve, vagy a pénz visszaadatik. Tanuló-hegedű már 4.80, 5.50, 6.—, 6.80, 7.60, 8.60 koronáért. Hangverseny-hegedűk K 12.50, 14.—, 17.—, 20.50. Orchester-hegedűk és hangok K 24, 28, 32, 36. Solo-hegedűk K 50, 60, 80, 120, 160. Hegedűvonal K—80, 1.—, 1.40, 1.80, 2.—, 2.40 és felebb. Piccolók és fuvolák szolid kivitelben. K—90, 1.00, 2.—, 3.—, 7.— és fele. Clarinettek legfinomabb kivitelben kor. 9, 11, 12, 14 és felebb. Szétküldés utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése mellett. Érezhegyi hangszer-kiviteli cég.

Konrad János Brűx, 744. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nál több ábrával, kivételre ingyen és bérmentve küldök.

Babymira-krém

(Törvényesen védve)

a legkíméletesebb, legártalmatlanabb szer mindennemű bőrképzés, ráncok, őtvar, feldorzsolt és kipállott bőr stb. gyógyítására. Sohasem avasodik és a lehező nem lesz zsíros. Csupa finom alkotórész. Gyógyítja a nedvesség vagy szárazságtól feldorzsolt bőrt, gyógyhatásánál fogva felül-minden hintőszert. (Stupp.) Felhőknek is melegen ajánlható, feldorzsolt bőr, farkas, lábészárszág, kipállott bőr gyógyítására. Védi a bőrt minden külső behatás ellen (eső, szél stb.). Sokkal ajánlatosabb mint a puder.

Egyedüli készítő: **BRODJOVIN H.** gyógyszerész, Zágráb 30. sz.

Bérmentve küld 5 dobozt 3 kor. 20 fillérért, 10 dobozt 5 kor. 80 fillérért használati utasítással. Csak a „Babymira-krém” elnevezésű doboz a valódi.

Postai szétküldés naponta.

BORHEGYI BORVIZ SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES GYÖGY-ÉS ÜDÍTŐ SAVANYUVIZ

FORRÁSHÉZELŐSÉG BA RÓT, HÁROMSZÉK MEGYE.

VEZÉRKÉPVISELŐ: **NÁDAS MÁRTON** BUDAPEST, CSÉNGYÁR U. 66. TELEFON 2-38.

Bruyéria pipák elsőrendű gyártmány

valódi elpusztíthatatlan Bruyériafából

Sima pipák, erősen megújított nedvtartóval, meggyfaszár, selyem csővel és szaru szópókával, körülbelül 21 cm. hosszú csak 1 kor. 50 fill. Ugyanez, de fagyott Bruyériafából K 1.60. Kellemes és száraz, ezért tisztá és utóérhetetlenül kellemes ízű dohányzás. A leg-nagyobb választékot dohányzó-szerekkel találhatja árjegyzékemben, melyet kívántra ingyen és bérmentve küldök. Megrendelhető: **KONRAD JÁNOS** kiviteli háza által **Brűx, 746. sz.** (Csehország.) Kérje szíj árdeklét ingyen illusztrált 3000-nál több ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

1900. Párizsi világi kiállítás Grand Prix.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi szállító, körgyógyászati Bécs melletti Kornenbargban.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid cs. és kir. szabadalm-szert mosóvíz lován számárta. Egy üveg ára 2 kor. 80 fill. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő- és utóerősítő, inak me-revségénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat.

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt véd-jeggyel valódi. Képes árjegyzékem ingyen és bérmentve. Főrak-tár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Ki-rály-u. 12., Andrássy-ut. 26.

30 napi megtekintésre,

árjegyzékem feltételei szerint, tehát kez-zkázat nélkül küldöm utóvéttel a 983. számú „Néparat” harmo-nikát, hogy mindenki annak fölmutathatatlanságáról meggyőződést szerezhessen. Ezen har-monikának nemesek a billentyűk, de a mély hangok és légszelepek részére is szavatolt, el-térhetetlen pergőtollai vannak, továbbá 10 bil-lentyű, 2 register, dupla hangolás, 48 hang, 3 sor trombita, a magyaroni színen fényezve, fekete lécezett színes szele-kek, nikkelvétel, dupla fuvóval, fémcsarkavédővel. Nagysága 31 x 15 cm. Darabja K 7.40 Magyar önképző-iskola minden harmo-nikához ingyen. Olcsóbb és kisebb harmonikák a harmonika-játszás megtanulására főleg gyermekek részére K 2.50, 3.20, 3.80, 5.20, 5.80, finomabb harmonikák K 8.00, 9.50, 10.40, 11.40, 13.50, 14.20 árjegyzék-emből választathók. Harmonikákra nincsenek vámkültségek, mert minden darab csehországi készítmény. Kérem ezt figye-lembe venni. Nincsen kockázat! Beeserelés megengedve, vagy a pénz vissza. Szétküldés utánvéttel az érezhegyi hangszer-kiviteli cég által.

Konrad János Brűx 743. sz. (Csehország.) Nagy képes magyar árjegyzék 3000-nál több ábrával kivételre ingyen és bérmentve.

ANYÁK!

Órjátok gyermekeitek a hátergőz elgörbülésétől!

Hátergőz elgörbülésében szenvedő

15 éves leány műfűző alkalmazása előtt.

Keleti J. testgyógyászati műintézete készít jótállás és a legolcsóbb gyári árak mellett;

Műfűzőket, Hensing vagy Dollinger tanár rendszere szerint, hátergőz stb. elferdülésnek gyógykezelésére.

Egyenestartók hanyag testtartás megállítására. plasztikai párnázással stb. Női kiszolgálás.

Mellfűzőket, Lorenz tanár és Hensing rendszere szerint, a boka- és csípőízület gyulladásaival stb.

Járó- és támgépeket, legújabb technikai kivitelben, több évi jótállás mellett! — **Gyógy-szobatorna-készülékek,** valódi amerikai és angol gyártmány, nagy választékban! 10966

kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzékem

KELETI J. orvosi műszer-gyáros, BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.

VERSENY ÉBRESZTŐÓRA

amerikai rendszer, minden helyzetben jól járó, szolgálatképes jó minőségben, jó és pontos járású 3 évi irásbeli jótállással, darabja K 2.90, 3 darab K 8.— Éjjeli világító számlappal K 3.30, 3 darab K 9.— Kockázat kizárva! Beeser-lés megengedve, vagy a pénz vissza! Szétküldés utánvéttel vagy a pénz elő-leges beküldése mellett

KONRAD JÁNOS első órágyár Brűx 736. szám (Csehország.) Nagy képes 3000-nál több ábrával illusztrált magyar árjegyzékem 3000 órák, arany- és ezüst-száról kivételre ingyen és bérmentve küldöm.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak

A Málmási **„SICULIA”** forrás-víz

a sós savanyúvíz királya.

Sziklarétegeken átfurt artzi-forrás. A gyomorgést rögtön megszünteti. Pá-raatlan étvagygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait el-len. Korányi, Kéty, Nuriésán, Tauszk, Ragler tanár urak szak-veleményei a **Málmási Siculía** forrást a kontinens legdusabb természetes alkális sós savanyúvízének minősítik. — Magyarországi forratiár: **Brázay Kálmán** BUDAPEST. József-körút 37. Kapható minden gyógyszerárban, drogu- és füstkereskedésben. TELEFON 59-46.

Végre valahára a helyes játék! Egy nem egy anya fog nyilatkozni, ha gyermekeit az ajándékozott Horgony-Kőépítő-szekerényvel vidáman játszani látja és a kis kezek mindig szebb és szebb építményeket teremtenek elő. És ha továbbá meggyeli, hogy a gyermekek a többi játékszereket sutta dob-ják és csak a pompás Horgony-építőjátékkal foglalkoznak, akkor joggal mondhatja: A Horgony-Kőépítőszekerény nemcsak a legártalmatlanabb, hanem a legolcsóbb ajándék is. Ezért valamennyi anyának, a kik kará-osonyi ajándékaikkal mindjárt kedvező eredményt akarnak elérni, nem eléggé melegen ajánlható, hogy hosszasan maguknak azonnal Richter F. Ad. és Ta. os. és kir. udv. és kam. szállítóktól Bécs, I. Opern-gasse 16, egy legújabb árjegyzékem Horgony-Kőépítő-szekerényekről és a legújabb Richter-féle Málmási já-tékokról, hogy egészen kényelmesen a megfelelő szekerényi kikereséséért. A gazdagon illusztrált árjegyzék az egyes szekerények pontos leírását és az elmős kiegészítőrendszerek magyarázatát tartal-mazza, mely kiegészítések által minden egyes Hor-gony-Kőépítőszekerény természetileg nagyobbítható.

Bevásárlásnál a „Horgony” védjegyre figyeljünk.

VASÁRNAPI UJSÁG

47. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 25.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre ————— 16 korona. A „Világkrónika”-val ————— 8 korona. negyedévenként 80 fillérral több. Negyedévre ————— 4 korona.

A FINNEK.

Irta Alexander Bernát.

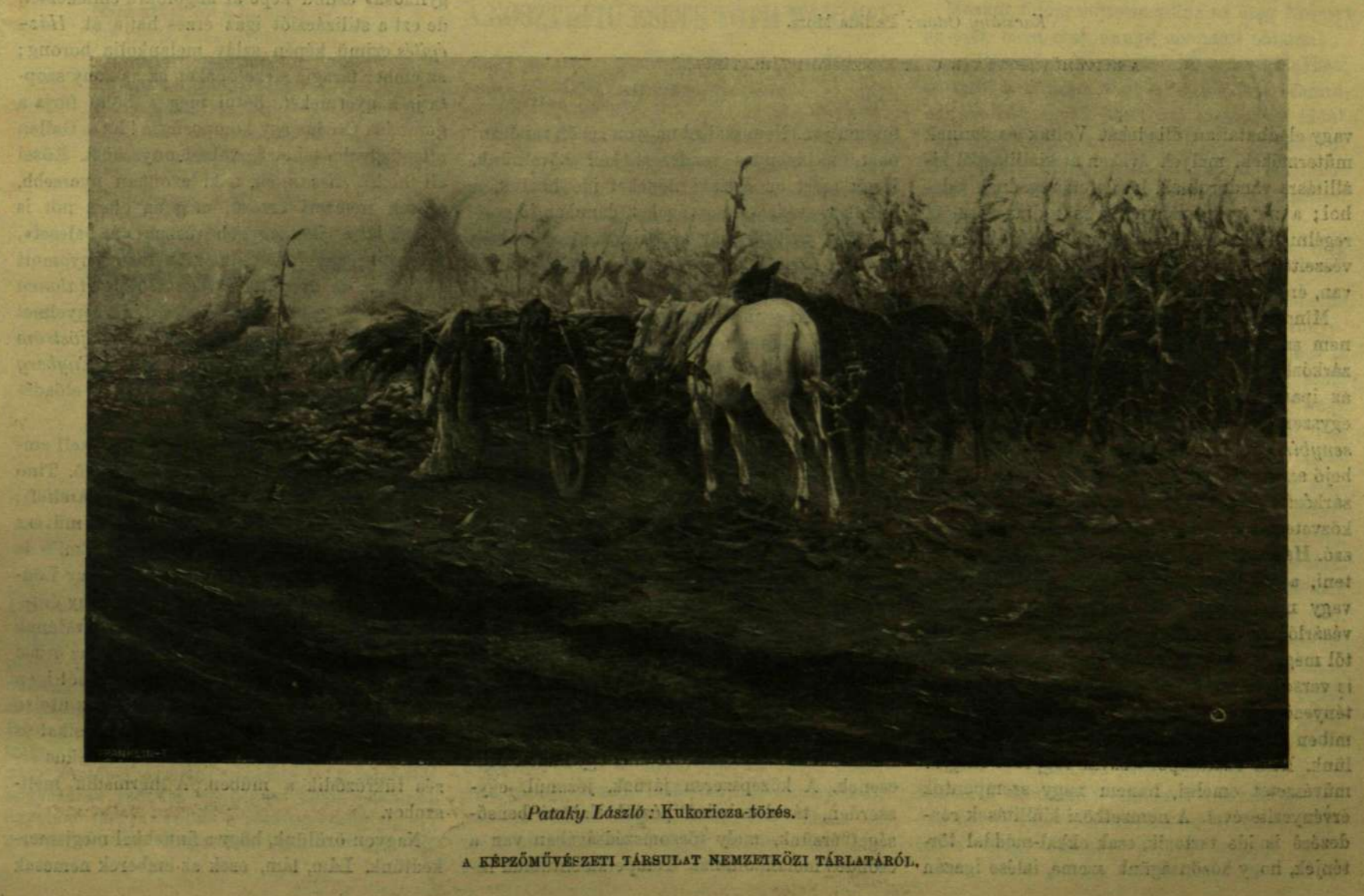
ESEMÉNYNYÉ avatja az ideji műkiállítását a finnek megjelenése. Tudunkkal nemcsak nálunk nem jelentek meg eddig így töme-gesen, hanem egyéb nagy közép-európai kiállítá-sokon sem. Hozzáik vonzódnak, minden ki-váló nyelvészük tud magyarul és néhány évet itt töltött Magyarországon. A műveltek ott tud-ják, hogy nyelvük rokon a miénkkel és úgy tekintenek föl hozzánk, mint az előkelő rokon-hoz szokás. Mesébe illő, mily vendégszeretettel fogadják a náluk megforduló magyarokat. Most is finn műalkotások reprodukcióit küldték be hozzánk, négy füzetet, csupa magyar fölírással. Nálunk a török rokonságnak több a hive, pedig,

ha választanunk kellene, akkor tekintve a fin-nek kulturáját, független szellemét és harcai elszántságát, százsor inkább őket választhat-nók rokonul. Ezt mostani kiállításuk is bizo-nyítja, ámbar a magyar és finn művészet közt se kapcsolat, se rokonság nincsen.

Ez alkalommal le kell számolnunk azokkal, kik művészetünket feltéve a külföldi versenytől, roszalják, hogy néhány évi megszakítás után most ismét külföldieket hívtunk és befogad-tunk. Nálunk, azt mondják, nemesek az ipar, hanem a művészet terén is a külföldiek becsü-lete nagyobb, mint a hazainak, azt bámulják és veszik. Még a magyar művészeket is nehéz volt a magyarosodás útjára vinni, hogy a magyar dolgokat, de még az idegeneket is magyar szem-mel lássák és magyar érzéssel fogják föl. Kül-

földön is, ha a magyar művészet külön terme-ket kapott, a műbírálok azt yették szemére, hogy nemzeti karaktere nincs, hogy félig né-met, félig franciaia, a szerint, hogy hol tanultak az illetők. Művészetnek pedig, ha élni akar, nemzetinek kell lennie, azaz a művészek juttas-sák kifejezésre a nemzet érzésmódját és a kö-zönség szersse azt, a mi az ő lélekéből való. Helyes-e, hogy művészetünknek ezt a magya-rosodását külföldi művek kiállításával meg-akaszszuk, a művészeket és a közönséget meg-zavarjuk?

Ehhez hozzájárul, hogy ezek a mi régebbi nemzetközi kiállításaink gyakran az ócskaságok piacának benyomását tették. Nem tűntették föl az európai művészet állapotát, színvonalát, hanem a nagy művészi műhelyek hulladékait,

Szesz-lámpák, Légszesz-és vil-

Petroleum-lamos csillárok,

főző- és fűtő- Petroleum-

kályhák lámpák

Szalón-Petroleum

Csász. és kir. szabad. gyár világítási eszközökről.

BRÜNNER TESTVÉREK

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.